АВГУСТ
8
Понедельник
1939 он
№ 181 (2811)
Сэн 10 мүнгэ

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

Staxaanovska xydelɵɵn—aguujixe ilaltanuudai zaloog myn

lyxer Aleksei Staxaanov bol- 1935 onoi aavgustiin 31 er, 5 çaas 45 minuuta soo toonn şuluu nyyrhiiji mal- an baigaa. Udanşgyi, 175— toonn xyrter maltadag oc hen. Gaixamşag re- rdno pokazaatelь! Gaixam- la ilalta! Socialiis sorevno- niiin deede foorma—aldar oto staxaanovska xydelɵɵn aa xaa-xaanagyi, aradai xiin halbari byxende, ylem tyrgenɵɵr ba yrgen dalaisa- aar delgerhen baina.

ne aguujixe xydelɵɵnei heer, 4 ƶileiь soloto oi aa aavgustiin 31-nei yder egIegdexeь. Yngeregşe il soo, manai socialiis oron bol BKP(b)-ein Staalinska CK- terenei geniaalьna vooƶdь er Staalinai ba Soveed Pra- elьstviin xytelberi doro, tui- jixe ilaltanuudiiji tuilahan a.

lanai orondo „Kommuniiz- tyryyşiin faaza—socialiizm tyleb bejelyylegdebe" alin). Socialiizmiin gaixam- a ilaltanuudaнь, SSSR- şine, Staalinska Kons- uca soo zakonodaatelьna dxagdahan baina. Socialiis nişlennostiin bytɵɵn gar- an produukcaнь, 1938 on- 1933 onoixihoo 238,8 pro- nteer ylyylen urgahan bai- Aƶalai bytɵɵse xadaa xo- oxi tabanƶil soo promiiş- ostь deere 82 proc. xyrter, ganuud deere 83 proc. er urgaa hen. Aƶalai by- in iime ynder urgalta bol- staxaanovska xydelɵɵn ba ialiis sorevnovaaniiin del- enei rezylьtaad myn.

ocialiizmiin aguujixe ilal- ud bolbol aƶalşadai mate- alьna, kylьtyyrne xemƶeeji jixeer deeşelyylee. Xojor- aar tabanƶilei ƶilnyydei soo, yrgen xereglelgiin meedyydiiji yiledberilen alga xojor daxin jixe bol- baina. Manai oronoi aƶal- bolbol enxe amgalan, xy- sengelig ba zaçiitoçno aidaltai boloo. Ene xadaa linska anxaralai aşaнь myn. byxii bolbol xysen tyges aanovska xydelɵɵn ba so- iis sorevnovaaniiji ulam en dalaisataigaar delgeryyl- xiƶaargyi yrgen argabaida- olgono.

KP(b)-ein XVIII sjeezdeer lagdahan, Staalinska Gurba- aar Tabanƶil soo bytɵɵn dexe ugaajixe xydelmeri- dei plaan bolbol kommuniis çestviiji baiguulalgiin aguu- programma myn. SSSR bol tyryy kapitaliis oronuu- teexniko-ekonomiiçeska araa yşɵɵ xysɵɵgyi, urdaнь gyi baina. Ene xadaa ty- kapitaliis oronuudiiji teex- -ekonomiiçeska talaaraa exe ba urdaнь oroxo tuilai zorilgiiji manai oronoi ur- abina.

neen tuşaa nyxer Moolotov bol ligeƶe xelehen baina: SSSR te socialiizm baiguu- laa, zygɵɵr le gol tylebɵɵ- baiguulagdaba. SSSR-iiji il şuxala zyilnyydeer joho- oor xangaxiin tula, byxii aarnuud xadaa manaida xy- ɵɵr yiledberilegdedeg bol- iь tula, manaida byxii pro- iktnuudai tuilai elbeg bai- iь tula ba, egeel tyryy kapi- lis orondo buligdaxagyi, xa- nileed deeşee baixaar, ma- oroniiji gansaşji texniiçes- lalaaraнь bişe, myn ekonomii- ka talaaraнь yrgexiin tula, ɵɵ jixeer, ton jixeer xydel- rilxe xeregtei."

us zorilgonuudiiji dyyrgexiin ɵɵ manai oronoi geroiiçeska d bolbol aguujixe amƶalta- udta, BKP(b)-ein XVIII sjeez- n togtoomƶonuudaar zorig- ulagdanxai baina. Staalinska rbadugaar Tabanƶilei nerem- te socialiis sorevnovaani, dai aƶaxiin halbari byxende n tyrgenɵɵr delgerƶe, ɵɵriin- ɵ erxim hain rezylьtaaduu- ji ygene. Manai respyybli- n predprijaatinuudai tyryy nyyd—staxaanovcuud, udaar- niguud bolbol ton ynder po- kazaatelьnuudiiji xaruulaa, xa- ruulƶaş baina.

Ulaan-Ydiin PVZ-gei ko- tioolьno, parovoozno, teender- ne ba tuhalalgiin ceexnyyd bolbol muu bişeer xydelmeril- deg bolƶo baina. Ilangajaa, uuralai kondensaacatai xysen tyges „SO" seeriin şine paro- voozobaiguulalgiiji amƶaltatai- gaar şudalƶa baina. Tus ba busad ceexnyydei staxaanov- cuud xadaa yiledberiin ynder- nyyd pokazaatelьnuudiiji xa- ruulnad. Staalinska Gurbadu- gaar Tabanƶilei neremƶete so- cialiis sorevnovaanida orolso- hon staxaanovcuud nyxed Geenzer, Diaanov, Dryƶiinin, maaster Antoonov, Titoov, Tookarev, Goriaaçkin, Ƶiliazni- koov, Bookov ba yşɵɵ xeden arbaad, zuugaad staxaanov- cuud bolbol yder ydereigɵɵ yiledberiin daabariiji 250—415 proc. xyrter dyyrgedeg baina. Tedener xadaa bytɵɵn garga- han produukciingaa şanariijinь ynexɵɵr deeşeнь yrgehen bai- xa jym.

Zygɵɵr, Ulaan-Ydiin PVZ ji byxiideereнь abaƶa yzexede, ha- riingaa ba kvaartalьna plaanaa dutuu dyyrgene. Ceexnyyd ba zavoodoo byxiideнь staxaanov- ska bolgoxiin tylɵɵ temesel yşɵɵl dutamagaar jabuulagda- na. Staxaanovcuud, udaarniguu- diiнь yşɵɵ ysɵɵn baina. Ynder şanarai ba produukciiнь ɵɵreiнь yniiji bagadxaxiin tylɵɵ xydel- merinyyd bahal dutamag jabuu- lagdaƶa baina.

Obrazcoovoor xydelmerildeg komaandanuud, staxaanovcuud Selengiin uhan zamai traan- sport deere nileed olon. „Ƶy- koovski" paroxood (kapitaaniiнь nyx. Şestakoov, mexaaniganь nyx. Şyybin) xadaa ijyyliin 24-nei yder, aşaa zɵɵlgiingɵɵ hariin plaaniiji 102,7 proc. dyyr- gebe. Tereşelen, staxaanovcuud nyxed Isaajev, Mostoovski, Saa- xarov, Slesarioov ba busad bol- bol yder byxeneigɵɵ yiledbe- riiin noormiiji 200 ylyytei proc. dyyrgene.

Tereşelen, tymer zamai traan- sportiin Ulaan-Ydiin dyrbede- dɵɵr otdeleeni, mexaniƶiirovan- no şilei zavood ba busad pred- prijaatinuud deere, bidener xa- daa olon tooto gaixamşagta ƶişeenyydiiji xaranabdi. Ulaan- Ydiin depoogoi kollektiiv bol- bol Staalinska Gurbadugaar Ta- banƶilei neremƶete socialiis so- revnovaaniiji yrgen dalaisatai- gaar delgeryylelgede ɵɵhediin- gɵɵ inicIatiiviiji xaruulhan ba mynɵɵşji, tyryy zergede ja- bana. Maşiniistnuud—krivonoo- sovcuud nyxed Zaicev, Xo- miiin, Isaakov, depoogoiнь xy- delmerişed—staxaanovcuud ba busad bolbol ton yndernyyd pokazaatelьtaigaar xydelmeril- ne. Aƶalaigaa bytɵɵsiiji ulam yrgeƶe baina.

Gebeşji, socialiis sorevnovaa- niiji delgeryylhenei yndehe huuri deere, staxaanovska xy- delɵɵji maassova bolgoxo ba tereende byxii xydelmerişediiji xanduulxa talaar, manai xydel- meride nileed olon dutuunuud bii. —„Promiişlennostьdo gur- badaxi tabanƶil soo aƶalai by- tɵɵsiin urgaltiiji 65 proc. bol- goxo..." geƶe, BKP(b)-ein XVIII sjeezd togtoogoo. Ene xadaa staxaanovska xydelɵɵji ylemƶe yrgen dalaisataigaar del- geryylelgiiji erene.

Socialiis sorevnovaaniiin znaan i doro, staxaanovska xy- delɵɵji ulam yrgenɵɵr delge- ryyljel Staxaanovska xydelɵɵ- nei 4-dexi ƶileiь olji, şine şi- ne ilaltanuudaar ba ceexnyyd, zavooduudaa staxaanovska bol- golgoor ugtaja!

Bygedearadai urihalamƶa

Manai aguujixe socialiis—exe oronoi ekonoomikoнь, bajali- gaнь xyntyreltenei istoorido yzegdɵɵgyi tyrgenɵɵr halbaran xygƶene. Staalinska tabanƶil- nyyd soo, soveed oron xadaa promiişlennostiingoo, xydɵɵ aƶaxiingaa, isskyysstvo ba nauu- ka-teexnikiingee talaar, gaixam- şagta ilaltanuudiiji tuilaa. My- nɵɵ, socialiizmhaa kommuniizm- da şatadamƶaƶa şilƶen orolgiin polosaada oroƶo, aldarta ilalta- nuudiiji tuilalgada, BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin istoriiçeska tog- toomƶonuudaar zorigƶuulagdan- xai baina.

Aƶalşadai exe oronoi—SSSR- ei praviitelьstvo bolbol ene onoi aavgustiin I-nei yder, „Gurba- dugaar Tabanƶilei (xojordoxi ƶileiь viipyskiin) gyrenei uriha- lamƶa„—bygedearadai urihalam- ƶa gargaxa tuxai togtool abba. Manai oronoi 170 milioonno soveed arad xadaa, praviitelь- stviingaa togtooliiji ugaa jixe urmataigaar ba bajartaigaar ug- taba. Tus togtooloi garhan da- rii—çaas, yder soo xeden zuu- gaad miangan, millioon tyxe- rigei urihalamƶiiji aƶalşadaar zaxigdahan ba tere xadaa my- nɵɵ, ton jixe debƶelteteigeer, organizoovannoor jabuulagdaƶa baina.

Tereşelen, barilgiin xydelme- rişed, inƶeneerne-texniiçeske xy- delmerilegşed, slyyƶaşçiner bol- bol tus togtooliiji xysentyges debƶelteer xylieen ugtaba. Uri- halamƶa zaxigşa byxen nege hariingaa zaarabotna xylehen- hɵɵ baga bişeer, olonxidoo, hariingaa zaarabotna xydelhen- hɵɵ deeşe zaxina.

—Halbaran baigaa Soveed Sojuuzai geroiiçeska aradai exe oronoi oboroononь ulam bexi- ƶyylegdexe. Staalinska anxaral doro ba terenei zaabariaar xy- myyƶyylegdedeg—ƶargaltai sen- gelig ba zaƶiitoçno azbaidaltai Soveed arad bolbol nege ilal- tahaa nygɵɵdedeнь xyrene. Xeden zuugaad, miangaad şine şine faabrikanuud, zavooduud, kombinaaduud, şaaxtanuud, MTS-yyd, hurguulinuud ba bu- sadiiji baiguulnabdi—geƶe, arad xadaa omogtoi bardamaar, kol- lektiiveigee miiting deere me- dyylne.

Gadna, urihalamƶa zaxigşa aƶalşadai nɵɵselelge xadaa oro- noi oborooniiji ulam bexiƶyy- lelgede ugaa jixe roolьtoi bai- na. Oronoimnai xileнь oiroo- xyrteşegyi, bulad xatuu kree- postь bolonxoi.

—„Bi urihalamƶa zaxibab" g. m. omog bardam ygenyyd xan- xinna. Xeden olooroo, bultadaa urihalamƶa zaxina. Urihalamƶa zaxilga onso erşemteigeer jaba- na.

C. Dor.

Tyryy huuri eƶelxebdi

Xori, (telefoonoor abtaba). Xoriiin aimagai, Soveedske selьsoveedei, „Zaveeta Ilьiçaa" kolxoozoi malaƶalai feermiinxid bolbol Soveed Ukraiinin mala- ƶalai xydelmerilegşedei sove- şçaaniiin xandalgiiji zybşen xel- seƶe, tereeniiji jixe xyndetei- gɵɵr xylieen abba. Tedener xa- daa ene durasagdahan ba tabig- dahan zorilgonuudiiji bejelyyl- xiin tylɵɵ oroldoxobdi, teme- sexebdi gebe.

Tus feermiin staarşa haal şa— ordenonooska Miasnikoova bol- bol ene togtooliiji ton jixeer haişaaxa zuuraa, bodoto xereg deeree byri hainaar, organizoo- vannoor ba xydelmeridɵɵ xa- riuusalgataigaar xandan xydel- merilƶe, feermejee tyryy feer- menyydei negen bolgoxiin tula manai feermiinxid temesexebdi geƶe medyylne.

Mynɵɵ, ybehe xuriaalgamnai muugaar jabuulagdaƶa baina— geed, Miasnikoova yrgelƶelyyl- ne. Tiimehee, malaƶaldaa teƶee liiji beledxelge myn le hula geƶe medexe xeregtei. Ene yderhɵɵ xoişo yşɵɵ hainaar xy- delmerilƶe şuxala, bidener—ma- laƶalaixid ybehe xuriaalgada yşɵɵ jixenyyd tuhalamƶanuudii- ji yzyylxebdi gebe.

Gadna, busad haalişad, feermede aƶalladag kolxoozni- guud bolbol feerme deere aƶalai disciplIiniiin hula tuşaa, xalaat g. m. eldeb xeregsel- nyydei dutamag baihiiji serь- jooznoor temdegleƶe, ede dutag- dalnuudai hajaar likvidiiroveleg- delgiin şuxala baihanda zaahan bainad.

Edener xadaa hy haalgaaraa, targan tobir malnuudiiji ysxe- berilgɵɵrɵɵ aimag doroo tyryy huuri eƶelxebdi geƶe ujal- ganuudiiji abaa.

D. Dorƶiijev.

Xuriaalga exilbe

Kabaansk (telefoonoor abtaba). Tyryntaajevska selьso- veedei, „Kraasna Partizaan" kolxooz bolbol aimag dotoroo egeel tyryylen, tariaa xuriaal- giin xydelmerinyydiiji şilelgiin johoor jabuulƶa exilbe. Mynɵɵ, tus kolxooz xadaa 5 gektaar gazarta oozimoi rooƶiiin xuriaal- giiji jabuulba.

Gen. Baƶaanov.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad nyxer Beliaajev otçood xebe

Hajaxan, Kabaanskiin aima- gai, Komsoovsko selьsoveedei, „Ryytь socialiizm" kolxoozdo, BMASSR ei Verxoovno Sovee- dei xojordoxi Sessiiin xydelme- riiin itoog tuxai BMASSR ei Verxoovno Soveedei depytaad nyxer A. I. Beliaajev doklaad xebe.

Kolxoozniguudai xamtiin sug- laan bolbol BMASSR-ei Ver- xoovno Soveedei xojordoxi Seessiiin şiidxeberinyydiiji byrin haişaahan ba demƶehen baina. Tereentei xamta, gyrenei byxii xemƶeejabuulganuudiiji sag soonь dyyrgexe tuxai socialiis ujalganuudiiji abba. Malaƶalaa teƶeelei bata bexi baazaar xan- gaxiin tula ybehe xuriaalgiin ba silosovaaniiin xydelmerinyy- diiji aavgustiin 1 xyrter dyyr- gexe, gyrende ybehe tuşaalgaa aavgustiin 5 boltor dyyrgexe ujalga abaa.

Nyxer Artioom Aveerinei zve- noogoi, ybehe garaar sabşagşad —Jevdokiija Mixailova, Jevdo- kiija Aveerina tyryytei, erxim staxaanovcuud—kolxoozniguud brigaadanuudtaнь olon bii. Ede- ner ydereigɵɵ noormiiji ybehe xuriaalga deere ylyylen dyyr- gene, xuriaalgiiji oiriin yder- nyydte dyyrgexiin tylɵɵ bolьşe- viig johoor, oroldostoigoor te- mesened.

Barilganuuddaxi darxaşuulai brigaada 10 xynyydei sostaavtai- gaar organizovaalagdaƶa, tereнь oovoşço xadagaldag bairiiji ba- riƶa dyyrgee. Mynɵɵ 100 tolgo- tugalnuudai baixa teliaatnig ba- riƶa exileed baina. Socialiis ma- laƶalaa dulaan bairaar xangaxiin tylɵɵ erximeer ba bytɵɵsteigɵɵr xydelmerilne.

Byxii kolxoozniguud oboroon- no xydelmeriiiji ulam hainaar tabixiin zorilgoor, kryƶoogto şu- xala xeregselngyydiiji abxiin tu- la 500 tyxerig mynge tabiba.

Kolxoozniguud xadaa aimagai gazartariaalangai tahagai spe- cialiistnuud regyliaarna jireƶe, ene kolxoozdo praktiiçeska zaa- bari ygeƶe baixiiнь tuxai BMASSR-ei Verxoovno Sovee- dei depytaad nyxer Beliaajevta erelte xehen baina.

GEN. SIBIRIAAG,

УССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи Сесси

Киев, июлиин 27. (ТАСС). Мүнөөдэр, УССР эй Верховно Соведэй хоёрдохи Сессиин хү- дэлмэри үргэлжэлэжэ, заседа- нинь УССР-эй Финансын Ара- дай Комиссар депутат Курача- най түгэсхэлэй үгөөр эхилээ.

Бюджетнэ комисси хадаа— гэжэ Курач хэлэнэ—бюджедэй доходно частииень 92 млн. 129 мянган түхэригөөр ба гаргашын частииень 69708 мянган түхэ- ригөөр нэмэхэ шухала байна гэжэ мэдэрбэ. Орошиин час- тиие 91884 мянган түхэри- гөөр нэмээлгые зүбшөөнэ ба гаргашын частиие зүбхэн лэ 64863 түхэри- гөөр нэмээхые шухала дээрэ тоолоно гэжэ мэдүүлхые УССР- эй Арадай Комиссарнарай Со- вет болбол намда даалгаһан байна.

УССР-эй Верховно Соведэй бюджетнэ Комиссиин түрүү- лэгшэ депутат Караваевай тү- гэсхэлэй үгын һүүлээр, Сесси болбол 1939 оной, УССС-эй гүрэнэй бюджедэй тухай за- кониие уншажа раздел раз- делааран зүбшэн хэлсэжэ эхи- лээ.

Сесси хадаа УССР-эй Ара- дай Комиссарнарай Соведээр оруулагдаһан бюджедые тэ- рээндэ заһабари ба хубилал- татайгаар доходыень 6 млрд. 675534 мянган түхэригөөр ба гаргашииень 6 млрд. 64851[3] мянган түхэригөөр, доходыень гаргашаһаань 27024 мянган түхэриг ехэ бологоһон, гүрэ- нэй бюджедые нэгэн дуугаар баталаба.

Молдавска АССР-эй гүрэнэй бюджедые баталаһанай һүү- лээр, Сесси болбол УССР-эй республиканска бюджедэй 1938 он соо дүүргэлтэ бологог- доһые баталаба.

Тиигээд, Сесси хадаа хэлсэхэ зүйлнүүдэйнгөө хоёрдохи асуу- далые зүбшэн, „УССР-эй об- ластьнуудта, районуудта, го- родуудта, сельскэ ба посел- ково соведүүдтэ ажалшадай депутадуудые һунгаха һун- галтануудай тухай положе- ниие" зүблэн хэлсэлгэдэ оробо.

УССС-эй Верховно Соведэй законодательна уридшалан һанаашалгануудай комиссиин түрүүлэгшэ депутат Кальченко гэгшэ докладтайгаар выступал- ба.

Хэлсэхэ зүйлнүүдэй хоёр- дохи асуудал түшаа 10 хүнүүд пренидэ выступалба.

УССР-эй областьнуудта, районуудта, городуудта, сель- скэ ба поселково соведүүд- тэ ажалшадай депутадуудые һунгаха һунгалтануудай тухай положениие сессеэр нэгэн дуугаар баталагдаба.

JAPOONCUUD ZOGSONOGYI

MNR-dexi, mongol-soveedske seregyydei ştaabai medeesehe- nei johoor, ijyyliin 26-haa aavgustiin 5 xyrter, mongol- soveedske seregyyd xadaa ja- poon-mançƶuurska seregyydte esergyy bojevoi tulaldaanda baiƶa, Xalxiin Gol myrenei zyyntee baihan niutagiiji şan- gaar bariƶa baina. Mongol-so- veedske seregyydiiji atakovaal- xa ba tedenei baihan gazartaнь nebteren oroxo gehen japoon- mançƶuurska seregyydei nege- te bişe hedelgenyydeнь—ja- poon-mançƶuurta ton jixe geeg- delnyydteigeer, artilleriiiske ba pylimiootno galaar soxigdohon baina.

Ede ydernyydei torşo soo agaarai xede xeden baildaa- nuud bolbo. Ijyyliin 28-da mongol-soveedske aviaaca bol- bol ɵɵhediingɵɵ negeşji samo- lioodiiji geengyigɵɵr, japoon- sko 5 samoliooduudiiji agaarai ataakaar ygeixehen baina.

Ijyyliin 29-de japooncuudai aviaaca xadaa ilangajaa aktiiv- na jabuulga xebe. MNR-ein territoori deere bolhon agaarai xeden baildaanuudai rezylьtaad- ta, ijyyliin 29-de japooncuud bolbol 32 samolioodoo geehen baina. Ene yderte, japoonsko liootçiguud Fikyydii, Taakio ba podporyyçig Tabuumi bolbol mongol-soveedske aviaacaar soxigdohon ba pleende abta- han baigaa. Mongol-soveedske aviaaciin talahaa 4 liootçiguud busaƶa jireegyi, tedeniiji bede- relgenyyd yrgelƶelhɵɵr.

Ijyyliin 31-de agaarai xeden baildaanuud bolbo, terenei re- zylьtaadta, japoonsko 5 istrebii- telьnyyd mongol-soveedske aviaacaar soxigdohon baina. Mongol-soveedske aviaaciin ta- lahaa nege samoliood busaƶa jireegyi.

Aavgustiin 1-de japoonsko bombardiroovoçno aviaaca bol- bol MNR-ein territoori deere nebteren oroboşji, mongol-so- veedske istrebiitelьnyydeer ba zeniitne artilleeriiin galaar ug- tagdaƶa, baildaa xengyigɵɵr ba boombonuudiiji xajangyigɵɵr, mongol-soveedske istrebiitelь- nyydte namnagdaƶa buta so- xigdohon xojor samolioodoo geegeed, ɵɵhediingɵɵ territoori deere oşohon baina. Mongol- soveedske aviaaciin talahaa ne- ge liootçig xyngenɵɵr şarxata- ƶa, ɵɵriingɵɵ aerodroom deere haadgyigɵɵr buuba. Aavgustiin 1-nei yderei xojordoxi xaxadta, japoonsko bombardiroovoçno aviaaca bolbol mongol-soveed- ske seregyydei baihan gazarii boombodoxiiji daxin şineer he- debeşji, zeniitne artilleerieer ba istrebiitelьnyydeer yldyylhen baina.

Aavgustiin 2-to, 8 çaasta mongol-soveedske aviaaca bol- bol protiivnigoi aerodroomiiji boombodohon ba japoonsko 8 samolioodudiiji ygei xehen baina, tereenhee gadna, 3 sa- molioodiiji niidexee baixadaнь buta soxibo. Mongol-soveedske aviaaciin talahaa geegdel bo- loogyi.

Aavgustiin 3-da, japoonsko bombardiroovşçiguud bolbol istrebiitelьnyydei demƶelgeer, mongol-soveedske seregyydte dobtolgo xexiiji hedehenşji haa, mongol-soveedske istrebiitelь- nyydeer ugtagtaƶa, MNR-ein territoori deere soxigdohon ba unahan xojor bombardiroovşçi- guudaa geegeed, Mançƶuurai territoori teeşe tomilhon baina.

Aavgustiin 4-de, MNR-ein territoori deere, japoonsko ist- rebiitelьnyyd, bombardiroovşçi- guudai ba mongol-soveedske aviaaciin xoorondo agaarai bail- daanuud xojor udaa bolbo. Ede baildaanuudai rezylьtaadta, japoonsko 10 samolioođuud so- xigdoo. Mongol-soveedske aviaaciin aerodroom deere ne- ge samolioodoнь busaƶa jiree- gyi.

(TASS).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумай УКАЗ

Летчик—майор П. М. Стефановскиие шагнаха тухай

Самоледуудай опытно образецүүдые испыталха хэрэг- тэ тусагаар габияа харуулһанай ба энэ хэрэгтэ эрэлхэг зо- риг, отвага гаргаһанайнь тулөө, летчик—майор Петр Ми- хайлович Стефановскиие Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумай түрүүлэгшэ—
М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумай секретарь—
А. ГОРКИН.

„Kolxoozuudta obşçeestvenne gazariiji yrilgehee xamagaalxa xemƶeejabuulganuud tuxai“ SSR Sojuuzai SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtooliiji realizovaalga tuxai

BMASSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein Obkoomoi TOGTOOL

Kolxoozuudai obşçeestvenne malaƶalai xygƶelgede toormoz xehen gol şaltagaanuudiiji xysedөөr ba posleedovatelьnoor eliryylhen, „Kolxoozuudta obşçeestvenne malaƶaliiji xygƶyylxe xemƶeejabuulganuud tuxai“ SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtool xadaa kolxoozuudai obşçeestvenne aƶaxiiji saaşadanь yrgedxelgede ba byxeƶyylgede, socialiis xydөө aƶaxiin şuxala halbarinuudai negen—kolxoozno malaƶaliiji saaşadanь xygƶөөlgede zoriuulagdahan ton jixe politiiçeske ba aƶaxiin udxaşanartai dokyyment myn.

Buriaad-Mongoloi kolxoozuudai obşçeestvenne malaƶaliiji xygƶөөlgede paarti ba praviitelьstviin, liiçne nyxer Staalinai sag yrgelƶe ba yderbyri yƶyylƶe baigaa ugaa jixe tuhalamƶiin rezylьtaadta, socialiis malaƶal xadaa nileed tyrgөөr xygƶen urgaba. Ene deeşelelei todorxoilgonь jyyb gebel, kolxoozuudai malaƶalai feermenyydei too 1111 xyrter urgaa, feermenyydte malnuudai too tolgoi 1933 onhoo 1938 on xyrter, eberte malnuudai talaar—65,3 proc., xonid ba jamaanuudai talaar—140,8 proc. ba gaxainuudai talaar—8,5 proceent urgaa, 1938 ondo 52,4 proc. ynieedyyd ba 49,1 proc. xoniduud tomo yylternyydei proizvodiitelьnyydeer oroondo oruulagdahan baina.

Gexetei negen xamta, SSSR-ei xede xeden respyyblikenyydte, xizaarnuudta ba ooblastьnuudta kolxoozuudai obşçeestvenne malaƶaliiji xygƶyylgiin xeregte, SSSR-ei SNK-gaar ba BKP(b)-ein CK-gaar temdeglegdehen dutagdalnuud xadaa byxiidөөl Buriaad-Mongoloi kolxoozuudta xabaadaxa baina geƶe BMASSR-ei SNK ba BKP(b)-ein Obkoom temdeglene. Olon tooto, ilangajaa Ulaan-Ydiin ba Kabaanskiin aimaguudai kolxoozuud bolbol yşөө mynөө xyrter dan ƶiƶe, bagaxanuud feermenyydtei baina; respyyblikiin nileed olon kolxoozuud gaxain feermenyydgyi. Ƶişeelxede, Kabaanskiin aimagai kolxoozuudai 50,9 proc. xoninoi feermenyydgyi baina, Xiaagtiin aimagta—43,5 proc, Ulaan-Ydiin Priigorodno raioondo—43,5 proc. g. m. Teƶeelei baaƶiin muu, ƶadagai uşar—sabşalangai ba belşeeriiin gazarnuudai baga urgasa, sabşalangaigaa gazarnuudiiji muugaar, xysed bişeer yiledberilen xereglelge, teƶeeliiji tariƶa abxa xeregte ton bagaar delgeryylegdelge, şimete teƶeelnyydei tylөө temeselei ygei baihan jabadal ba malaƶalai aƶaxiida xysiiji mexanizaacalgiin baga xemƶee xadaa respyyblikiin kolxoozuudai malaƶaliiji xygƶөөlgiin xeregte ton jixe dutagdal myn bolno.

SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei 1939 onoi ijyyliiin 8-nai togtoolhoo yndehe abƶa, BMASSR-ei Sovnarkoomoi ba BKP(b)-ein Obkoomoi biyroogoi togtooxonь xadaa:

1. Togtooloi pyynkte byriiijinь eli todoor ba tobşoxonoor oilguulgiiji xangaƶa, „Kolxoozuudta obşçeestvenne malaƶaliiji xygƶyylxe xemƶeejabuulganuud tuxai“ SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtooliiji amƶaltataigaar realizovaalalgiin xeregte kolxoozniguudai gol anxaraliiji byxii kolxoozuudai urda baigaa praktiişeska zorilgonuudta xanduulƶa, kvalifikaciirovanne agitaatornuudai xysөөr, SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei ene onoi ijyyliiin 8-nai togtooltoi byxii kolxoozniguudai ba xydөө aƶaxiin specialiistnuudai yrgenөөr tanilsalgiiji ene darii organizovaalxiijinь aimgyisedkoomuud, BKP(b)-ein aikoomuud ba aimagai gazartariaalangai tahaguudiiji ujalgalxa.

2. BKP(b)-ein byxii aikoomuud, aimgyisedkoomuud ba aimagai gazartariaalangai tahaguudta duradxaxanь xadaa:

a) SSSR-ei SNK-gaar ba BKP(b)-ein CK-gaar togtoogdohon, feermenyyddexi malnuudai too tolgoin miinimym xadaa 1942 onoi eseshee xoƶom bişe dyyrgegdexe ba 1940 onoi eses xyrter ene miinimymei 60 proceentiinь dyyrgegdexe johoioi baihiiji xaraada abƶa, malnuudiiji xaruuhalgiiji haiƶaruulxiin tula erid xemƶeenyydiiji abxa, ƶaluu malnuudai xorollotoi temeseliiji, xydөө aƶaxiin malnuudiiji oroondo oruulalgiiji, feermenyydte kontraktaaciiji ba malnuudiiji xudaldan abalgiiji amƶaltataigaar yngergexiin tylөө temeseliiji organizovaalxa;

b) ybehe xuriaalgiin ba silosovaaniiin plaanuudiiji tariaa xuriaalgiin exilter dyyrgexeer ba ylyybşelen dyyrgexeer xaraalƶa, ybehe xuriaalgiin ba silosovaalalgiin xydelmerinyydei teempiiji ba tedenei şanariiji byxii xemƶeegeer deeşelyylxe;

c) kolxoozuudai obşçeestvenne malnuudiiji jirexe ybelƶelgede şiryyn ba şimetei teƶeelnyydeer, bairanuudaar xysed xemƶeegeerenь xangaxa, myn tereşelen, ƶilei eriltiin 10-20 proceentne xemƶeetelgeer teƶeelei straxovoi zapaasuudiiji baiguulxa.

3. Ene onoi aavgustiin 15 xyrter dooro durasagdahan xemƶeejabuulaanuudiiji zoxioozo, Sovnarkoomoi ba BKP(b)-ein Obkoomoi yzemƶede tabixiijinь Narkomzeem ba aimgyisedkoomuudiiji ujalgalxa.

a) 1940 onoi eseste, feermenyydte malnuudai too tolgoin tuxai SSSR-ei SNK-gaar ba BKP(b)-ein CK-gaar 1940 ondo togtoohon miinimymei 60 proc. baixaar xaraalƶa, malaƶalai feermenyydiiji ykomplektovaalalgaar 1940 ondo jabuulxa konkreetne plaanuudiiji ba praktiiçeska xemƶeejabuulganuudiiji zoxiooxo;

b) kolxoozno malaƶalda teƶeelei baaƶiiji xygƶөөlgөөr 1940 ondo jabuulxa konkreetne plaaniiji ba xemƶeejabuulganuudiiji tabixa;

c) 1939 onoi sentiaabriiin 1 boltor, 1940 ondo nogoonuudiiji ba korneplooduudiiji şinƶelgiin ba delgeryylgiin talaar sortovoi uçaastoguudiiji organizaacalgiin plaan tabixiiji Narkomzeem nyx. **Ludsaanovta ba** soortşinƶelgiin inspeektor nyx. **Rampilovaada** daalgaxa;

ç) Onoxoin selikcioonno staancada, manai respyyblikiin ysloovido togtuuritai taaraxa olonƶilei nogoonuudai (şara ba xyxe yngetei liyceernenyyd, sibiirske ba dauurska volosneecyyd, amerikaanska perei g.m.) yrehenyydei oloşoron urgalgii organizovaalxiijinь nyx. **Abraamoviiji** ujalgalxa;

d) ybehe xuriaalgiin xydelmerinyydiiji mexanizaacalgaar 1940 ondo jabuulxa konkreetne xemƶeejabuulganuudiiji tabixa, eneentei xamƶuulan, jamar MTS-yydte maşiinna-senokoosno otriaaduudai organizovaalagdaxa baihiiji todorxoilƶo, durasagdahan MTS-yydeer eneeniiji organizovaalalgada sag soogoo beledxelgiiji xangaxa. Myn tereşelen, MTS ba kolxooz byxende xereglegdexe xydөө aƶaxiin maşiinanuudai, todorxoilon xelebel, traaktorna senokosiilkanuud, tarmuurnuud, morin senokosiilkanuud, silosoreezkenyyd g.m. tooji nege hariin bolzor soo, eliryylen togtooxo.

4). Narkomzeemde, BKP(b)-ein aikoomuudta, aimgyisedkoomuudta ba MTS-yydei direektornyydte duradxaxanь xadaa:

a) garaar ba maşiinaar sabşagdadag byxii gazarnuud xadaa togtoogdohon bolzortoo ene ƶilde şinƶelegdeed baixiinь tula, ybehe xuriaalgiin xydelmerinyydte erid xubilalta xelgiiji ene darii xangaxa;

b) 1939 ondo sabşalangai ba belşeeriiin gazarnuudiiji haiƶaruulgiin talaar (ƶerlig urgamalnuudai yrehenyydiiji sugluulga, ydobreeni, şuluunuudhaa ba şoroi boguudhaa seberlelge ba sabşalangai, baha belşeeriiin gazarnuudiiji uhalalga) plaaniiji ƶaabol dyyrgelgede şiidxexii xemƶeenyydiiji abxa.

Ybehe xuriaalgiin ba teƶeeliiji silosovaalalgiin tylөө tedenei xariuusaxa tuxainь Narkomzeemei xytelberilegşedte, BKP(b)-ein aikoomuudai sekretaarьnuudta, aimgyisedkoomuudai tyryylegşenerte, AZO-uudiiji daagşadta ba MTS-yydei direektornyydte uridşalan hanuulxa.

5. Narkomzeemde, BKP(b)-ein aikoomuudta, aimgyisedkoomuudta ba MTS-yydei direektornyydte duradxaxanь:

a) kolxoozuudai malaƶalai ƶiƶexenyyd feermenyydiiji malnuudaar komplektovaalalgada şuxala anxaralaa tabiƶa, ene ƶilde malaƶaliiji xygƶөөxe gyrenei plaanai ƶailaşagyi dyyrgegdelgiiji organizovaalxa, jyyb gexede, urda urda ƶilnyydte ede pokazaatelьnuudai dyyrgelte xeregseegdedeggyi baigaa;

b) dulaalhan ba dulaan bairanuudaar malnuudiiji xangaƶa, malnuudai ybelƶelgede beledxelgiin xydelmeriiji yrgenөөr jabuulxa.

Yngeregşe ƶilnyydte malnuudiiji ybeldөө bilşeen oruulhanainь tylөө partiiina, soveed, gazartariaalangai oorganuudai ba kolxoozuudai xytelberilegşedte yşөө daxin uridşalan erid hanuulxa, mynөө eneeniiji gargahan niuurnuud xadaa xatuu xariuusalgada xabaaduulagdaxa:

c) malaƶalai brigaadanuud ba feermenyydei xydelmerilegşediiji zybөөr şilen abalgaar ba tedeniiji zybөөr xubaarilan tabilgaar, epizootihoo esergyy xemƶeejabuulganuudai ba profilaaktikiin xemƶeenyydei plaanai dyyrgegdelgiiji xangaxa.

6. Nege hariin torşo soo, egeel tyryyşeer Zediin, Selengiin, Xiaagtiin aimaguudai kolxoozuudta uhaar xangalgiiji organizovaalxa tuxai asuudal tabiƶa şiidxexiijinь Narkomzeemiiji ujalgalxa.

7. Aavgust ba sentiaabrь haranuudai torşo soo, malaƶalai olonxi xydelmerilegşed xadaa malnuudiiji xaruuhalalga ba teƶeexe tuxai zootexniiçeske ba veterinaarna znaaniinuudai şuxala miinimymtei bolxiinь tula, ene onoi aavgustiin 6 xyrter, malaƶaliiji obsluuƶivaldag kolxoozniguud ba sovxoozuudai xydelmerilegşedei, todorxoilon xelebel, haalişad, tugalşad, malşad, morişoda—duuşad, gaxaişad, xonişodoi kvalifikaaciiji deeşelyylxe xemƶeejabuulganuudai plaan zoxiooxiijinь BKP(b)-ein aikoomuudai sekretaarьnuudta ba aimgyisedkoomuudai tyryylegşeneriiji ujalgalxa. Ene xydelmeride byxii zoovetpersonaaliiji ƶaabol xabaaduulxa.

8. Sovnarkoom ba BKP(b)-ein Obkoom bolbol malaƶalai tusxai feermenyydte, malaƶalai xydelmerilegşedte kylьtyyrnebetovoi ysloovinuudiiji xangaxa xydelmeriin ton xangaltagyi baihiijinь temdeglexe ƶuuraa, nege hariin torşo soo, dooro durasagdahan xemƶeejabuulganuudiiji jabuulxiinь BKP(b)-ein aikoomuudai sekretaarьnuud ba aimgyisedkoomuudai tyryylegşener, gegeerelei Narkoom **Baaxanoviiji** ba xudaldaa naimaanai Narkdom **Baalxanoviiji** tus byridenь ujalgalxa;

a) kolxoozniguudai gernyydiiji remoontolxo ba oboruudovalxa;

b) ulaan bulanguudiiji oboruudovalxa ba tedeende kollektiivne unşalgiiji ba radioo şagnalgiiji organizovaalxa;

c) ulaan bulanguudta politiiçeske ba speciaalьna literatuuranuudtai, belletriistikenyydtei populiaarna biblioteekenyydiiji organizovaalxa;

ç) malaƶalai xydelmerilegşedei xeregei ba politiiçeske kvalifikaaciiji deeşelyylxe kryƶooguudiiji organizovaalxa;

d) mynөө baihan baazanuudiiji oboruudovalxa, terenei ygei gazarnuudta şineer togtooxo;

e) malaƶalai feermenyydei baazanuudta prom. ba produktoovo ed tovaarnuudiiji regyliaarnaar naimaalalgiiji organizovaalxa;

9. Ene onoi aavgustiin 5 xyrter, nege gektaar gazarai plooşçadьhoo kolxoozuudaar miaxa tuşaalgiin ƶilei ujalgata noormiiji raioon byxende zoxiooxo tuxai asuudaliiji aimgyisedkoomuudtai xamta zoxiooxiiji ba tereniiji Sovnarkoomoi batalalgada tabixiijinь Ypolnarkomzaag ba Narkomzeemde duradxaxa.

10. SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei ene ijyyliiin 8-nai togtooloor toohon, gyrende miaxa tu- giin ƶuram ba noormiiji b kolxoozniguudta ba miaxa şaadag byxii niuurnuudta noөr ba eli todoor oilguul Ypolnarkomzaagiiji ba tere niutagai oorganuudiiji, Nar zeem, BKP(b)-ein aikoom ba aimgyisedkoomuudiiji galxa.

BMASSR-ei Sovnarkoom BKP(b)-ein Obkoom bolbol xoozuudai saaşadaa halbar ba urgalta tuşaa paarti ba viitelьstviin anxaraldanь, b şevilg xydelmerieөr, soci malaƶaliiji xygƶөөlgөөr ba ƶyylelgeer, Staalinska Gurb xi Tabanƶilei neremƶete so liis sorevnovaaniiiji byri yr xelgөөr xariuulaxiiji byxii xoozniguud, xydөө aƶa byxii specialiistnuud ba xy merilegşediiji uriaalna.

BMASSR-ei SNK-gei tyryylegşe—S. Ivanoov

BKP(b)-ein Obkoomoi sekretaarь—S. Ignaatьjev

Amƶaltanuudiiji bygediin dostojaani bolgoxo

Biçyyr, aavgustiin 5. (Telefoonoor abtaba). Xede xeden zuugaad kolxoozniguudai xanamƶatai ba ynen sexe xydelmerieөr hainaar urguulagdahan şine urgasa xadaa mynөө xuriaalgiin xydelmerinyydiiji exilxe byxii argabaidalnuudiiji bii bolgono. Mynөө, aimagai olonxi kolxoozuud bolbol xurialgiin maassova xydelmerinyydiiji jabuulƶa exilee.

Xarluunska selьsoveedei, Kiirovei neremƶete kolxooz bolbol xuriaalgiiji aimag dotoroo egeel tyryylen exilƶe, mynөө tereniiji jixe organizoovannoor ba hainaar jabuulƶa baina. Tus kolxoozoi pooli deere Okiino-Kliyyçevske MTS-iin erxim kombainioor nyxer Oçiirovai kombain, kolxoozoi 4 ƶaatkanuud—samosbrooskanuud sag yrgelƶe bytөөseteigөөr xydelmerilne. Kolxoozniguudanь xadaa şine urgasiiji sag soonь geeltegyigөөr xuriaaƶa abxa dyyren xyseltei ba terenei tylөө, xuriaalgiiji exilhen yderhөө xoişo erximeer xydelmerilen temeseƶe baina.

Myn tereşelen, Staalinai neremƶete, „Bolьşevilg“, „Kraasna Zvezdaa“ kolxoozuud xuriaalgiin xydelmeriiiji 3-4 dexi ydernyydtee jabuulƶa baina. Biliyyliin selьsoveedei, Staalinai neremƶete kolxooz—xydөө aƶaxiin Byxesojuuzna viistavk xabaadagşa bolbol aimag toroo ybehe xuriaalgiin ba losovaalgiin xydelmerinyy bolzorhoo urid hain şanartai dyyrgehen jym. Mynөө, kolxooz bolbol Çapaajevai remƶete kolxooztoi socsorev vaanida orolsoƶo, tariaa xuri giiji ybehe xuriaalgadaal a organizoovannoor yngerge tylөө temeseƶe baina. Kolx zoinь pooli deere 8 ƶaatkan —samosbrooskanuud xyde rilne. Kolxoozdonь aƶalai d cipliine ƶişeete hainaar orga zovaalagdanxai.

Ede byxii xadaa tus kolxo ƶiiji aimag dotoroo tyryy k xoozuudai negen bolxo ja dalda, BKP(b)-ein aikoomoi aimgyisedkoomoi damƶuulg Ulaan tugiiji abalgada xyrgeh baina. Kolxoozoinь tyryyleg nyx. Unagaajev bolbol aƶax şuxala xydelmerinyydte, ted nei amƶaltataigaar dyyrgeg gede kolxoozniguudaigaa xys ji zybөөr organizovaalƶa şad han baina.

Xuriaalgiin tyryyşiin ydern dei xydelmeriin amƶaltanuud ji saaşadanь bexiƶyylxe, by xemƶeegeerenь yrgedxexe eneeniiji byxii kolxoozuud kolxoozniguudai bygediin d tojaani bolgoxo xeregtei.

F. Kauurov—BKP(b)-ein Biçyyrei aikoomoi sekretaarь.

TARIAA XURIAALGIIJI AMƵALTATAIGAAR YNGERGEXE

Byxeli ƶilei torşo soo tyrehen niutagtaa baigaagyib. Moskvaada xydөө aƶaxiin akadeemide baigaaşji haa, Buriaad-Mongolhoo, Krasnojaarska xizaarhaa, Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudhaa, SSSR-ei Verxoovno Soveedei depytaadiinь baihan tuladaa, bi bolbol tedenei aƶabaidaliijinь ba aƶaxiin deejatelьnostiijinь sag yrgelƶe xaraƶa baigaab. Bi sibiirske gazeedyydiiji regyliaarna unşadag ba өөriingөө hungagşadtai ton xaluun bişegyydiiji (perepiiska) abalsanam, tedentei ysөөn bişe uulzahanşji bainab.

Yder byxende dunda ƶişeegeer 6 bişeg namda jirene, negeşji bişegiinь xariuugyigөөr yløøgyi. Graaƶdanuudai eldeb olon asuudalnuudtai uşarahan bainab. Zarimanь өөhediingөө yiledberiiin ba kolxoozoi aƶaxiin xeregseliiji xangaxa tuxai zuurşalna, zarimanь huraxa talaar tuhalamƶa erine, gurbadaxinь peensiin tuxai guilta g.m. baina. Partiiina ba soveed organizaacanuudta erilteer xandalga, prokuratuurada bişelge, narkomaaduudta jabalga xegdehen baina.

Zam Xarilsaanai Aradai Komissariaadai tuhalamƶaar, ƶişeelxede, Vostooçno Sibiirte abaaşagdaxa johotoi gryyzei ƶamdaa udaarahan asuudaliiji şiidxeƶe, tyrgelyylhen bainab.

Zarim niuurnuudta xabaatai, eldeb xeregyydiiji oblastnoi, xizaarai ba raioonno organizaacanuudai tuhalamƶaar şiidxegdehen baina. Irkyytske ooblastiin, Ƶigaalovska raioonoi prokyroor, ƶişeelxede, namda medeesee, minii erilteer ynşeregşed Opiookinuud xyygedei yçreƶdeenide bailgagdaa. Iimenyyd faaktnuud ysөөn bişe. Zygөөr, şiidxexiin tylөө debƶyylegdehen asuudaliiji zarim organizaacanuudai xytelberilegşed bolbol beje bejedee bişelselgeer gy, ali abiaa garangyi yngergexiiji hedene geƶe sexe xelexeer bolno, saaşadaa jaabaş iime faakt teseşegyi.

Ene ƶil sobiitinuudaar ton bajan. Ene ƶilde paartiiin istoriiçeska XVIII sjeezd yngerөө, gurba daxin soveed parlaament—SSSR-ei Verxoovno Soveed zasedaalaa, kolxoozuudai gazariiji yrilgehөө xamagaalaxa xemƶeenyyd tuxai, urgasa xuriaalgada ba xydөөaƶaxiin produuktnuudiiji beledxelgede beledxel tuxai, kolxoozno malaƶaliiji xygƶyylxe tuxai paarti ba praviitelьstviin ton şuxala togtoomƶonuud sonosxogdohon baina.

BKP(b)-ein XVIII sjeezd bolbol manai paartida şanga direktiiviiji ygөө, eneeniiji bejelyylelge xadaa soveed oronoi kommuniƶmii baiguulalgiiji dytelyylne. Ene sjeezd deere nyxer Staalin bolbol manai oronoi byxii aƶalşadai urda politiiçeske ba aƶaxiin zorilgonuudiiji tabiaa: aradzonoi dunda xymyyƶyylelgiin xydelmeriiiji şangadxaxa, manai indyystriiiji saaşadanь xygƶyylxiin tylөө temesel, xydөөaƶaxiin produuktnuudai tuilai elbeg baixiin tylөө temesel. Sjeezdeer xaraalagdahan, Staalinska Gurbadugaar Tabanƶilei plaan uragşaa jabaƶa baihan manai xydelөөnei xysentyges prograamma myn bolno.

Oronoi urda SSSR-ei Verxoovno Soveedei Gurbadaxi Seessieer tabigdahan zorilgonuud ugaa jixe. Seessieer abtahan, socialiis oronoi olon milliiardna biydƶeed bolbol manai byxii finaansova xydelmeriiji nileed haiƶaruulxiiji, finaansova discipliiniiiji bexiƶyylxiiji, tyxerigөөr kontroliirovalxiiji, socialiis baiguulaltiin xeregte aƶalşadai şine sbereƶeeniiji xanduulxiin tylөө temeseliiji erene.

„1939 ondo urgasa xuriaalgada ba xydөөaƶaxiin produuktnuudiiji beledxelgede beledxel“ tuxai BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei Sovnarkoomoi togtoomƶo, aixabtar jixe udxaşanartai baina. Gexetei daşaramduulan Vostooçno Sibiirei raioonuudta gaixamşagta urgasiin xuriaalga exilƶe baihan deereheenь, ene asuudal deere todorxoigoor togtoxliiji xysenem.

Ton oiriin sagta manai oronoi xydөө aƶaxii bolbol ƶil byri 8 milliaard pyyd orooho ygexe johotoi baina. Ene staalinska daabari reaalьna ba dyyrgegdexe, eneenei tylөө—gansaxan le ynder urgasiin tylөө bodoto temesel jabuulxa, socialiis sorevnovaaniiiji delgeryylxe, brigaadanuudta ba zvenoonuudta aƶaliiji zybөөr organizovaalxa xeregtei.

Manai zarim kolxoozuudta ba MTS-yydte aƶalai ynder bytөөsiin xydelmeriiiji haatuuldag, dutuu dundanuud yşөө olon bii baina.

Urgasa xuriaalgada sag bolzortonь beledxexe tuxai paarti ba praviitelьstviin togtooloi baigaaşji haanь, zarim gazarnuudta xuriaalgiin maşiinanuud yşөө remontiirovalagdaagyi, xynyydenь zybөөr tabigdaagyi. Ton şuxala kampaani—ybehe xuriaalgaa organizoovanno bişeer yngergeƶe baina. Ƶişeelxede, Irkyytske ooblastьdo ijyyliin 20-do ybehe xuriaalgiin plaan oroidoo 35,7 proceent, siloosoi plaan—8,9 proceent dyyrgegdee. Ybehe xuriaalgada maaksimym anxaral tabigdahan baixa johotoi.

Zarim raioonuudta tariaa xuriaalga exilee. Irkyytske ooblastiiin sovxoozuudta „Kraasna zabolşçig“ ijyyliin 30-da, „Tryyƶnnik“ ijyyliin 22-hoo edieelehen tariaaji xuriaaƶa exilhen ba jaçmeeniiin tyryyşiin gektaarnuud xuriaagdahan baina. Tariaa xuriaalgada maassovaar oroxo ydernyyd dytelөө. Mynөө zorilgo xadaa polevoi xydelmeride belen baihiiji kontroliirovalƶa, dutuu dundanuudiiji eliryylƶe, tedeniiji ygei bolgoƶo, xuriaalgada organizoovannoor, emxiteigeer exilƶe, bogonixon bolzor soo geegdelgyigөөr yngergexe.

Kolxoozuudai, sovxoozuudai ba MTS-yydei xytelberilegşed xadaa xydelmeriiinь xysiiji zybөөr tabilgada serьjoozno anxaral tabiƶa, polevoi xydelmeride exenernyydiiiji aktiivnaar xabaadalsuulxa johotoi, ene xadaa nyxer Staalinai xelehenei johoor kolxoozuudta jixe xysen bolno. Praaktika deere zarimandaa xaragdaxanь xadaa, exenernyydiiji ignariirovalxa, tooxogyi, xariuusalgata xydelmeride debƶyylxegyi jabadal yzegdene. Yninei manai exenernyyd bolbol өөhediigөө şadabarita traktoriistkanuudaar, kombainioorkanuudaar, obşçeestvennicanuudaar rekomendovaalanxai. Tedenei iniciatiiviiji demƶexe, tedenei urgaltada tuhalxa xeregtei. Irkyytske ooblastiiin, Zalariinska MTS-ei xytelberilegşed, ondoogo orono. MTS-tenь exene traaktorna brigaada bii (brig diiranь nyxer Çemezoova). B gaada deerenь hain baida ysloovi baiguulagdaagyi, e nernyydtei jamarşji maassov politiiçeske xydelmeri yng gegdedeggyi, polevoi xydelm rinь muugaar jabana, zapaas çaastьnuudai dutuu baihanha traaktornuudanь xydelmerile gyi baidag. Tus brigaadada halxiin orondo, MTS-ei xyt berilegşed, brigaadahaanь x jor basagadiiji şadaxagyi şi geƶe gargaxaar şiidxehen b na.

Kolxoozuud ba predprijaati nuud byxenei zorilgo xada exenernyydte, terenei urgalt da tuhalƶa, ereşyydtei adli hu ri eƶelƶe şadaxa bolgoxo, x regtei boloo haanь, aƶaxiin obşçeestvenne deejatelьnosti jamarşji ooblastьnuudta ted niiji dyyren helgeƶe şada bolgoxo. Aƶaliiji zybөөr org nizovaalga, byxii exenernyy ji xydelmeride xanduulƶa, m nai xydөө aƶaxiin slooƶ teexnikiiji zybөөr xeregel dee, nyxed kolxoozniguud Sta linska Gurbadugaar Tabanƶil xojordoxi ƶilei tariaanai urg siiji amƶaltatagaar yngergexe di.

O. Ja. МУУТINA

SSSR-ei Verxoovno Sove dei depytaad.

Paartiiin istooriiiji yzegşedte konculьtaaca

GYRENEI DYYMEDE—BOLЬŞEVIIGYYD

1905-1907 onuudai revoliyy-
n dailan abalgiin negeniinь
daa, xydelmerişed bolbol gy-
ei dyymede ɵɵhediingɵɵ ty-
legşeneriiji elьgeexe erxetei
hon baigaa.
905 onoi zun caarska pravii-
stvo bolbol, revoliyyciiji
sal repreesseer daraxa arga-
iinь xaraxadaa, „xuulizybşe-
iin“ byliiginske dyyme geg-
egiiji zarlaza, xynzonoi
ieerenne“ sloiji revoliyyce-
tahalxa ba tedenei xysiiji
exe geze hedehen baina.
iistr Byliiginei zoxioohon
galtiin zakoonoor (1905 on
ustiin 6), ene dyyme xa-
pomeeşçigyydei ba tomo
yaziin tylɵɵlegşenerhɵɵ by-
e johotoi baigaa. Dyyme
ol xuuli gargaxa erxegyi
Dyyme xadaa tereniiji
axan le caariiin yzemzede
ka erxetei baigaa.
aarska mexelelge bolbol re-
yyciin xygzeltiiji haatuulza
xagyi baihaniinь medeeze
aa. „Bolьşeviigyyd bolbol
i tylɵɵlelgede iigeze xe-
karrikatuuriijinь taha tata-
orilgo urdaa tabiza, bylii-
ke dyymede boikood so-
ohon baina.“ (BKP(b)-ein
riin xuriaangii kyyrs, xuu-
n 59).
05 onoi Oktiaabrьska by-
iiltiin staaçkiin rezylьtaad-
ktiaabriiin 17-noi manifees-
e caarь bolbol „zakoon-
ixa“ dyymiiji tataxa geze
ulhan baina. Hungaltiin
i zarim xedii xydelmeri-
olgohon hungaltiin za-
xadaa dekaabrьda xeblen
gdahan jym.
oskvaada, dekaabrьska zeb-
vosstaani diildehen bai-
ebeşji, ene momeentde
n orondoxi politiiçeske
baidal deerehee, Gyrenei
iiji ba caarska samoder-
ji ylden xamaxa, revoliy-
o xydelɵɵnei saaşanxi
itede naidaza bolxoor bai-
hen. limehee, bolьşevii-
bolbol gyrenei 1 dyyme-
ikotiirovalxa taaktikiiji şi-
sonosxohon ba yngerge-
aina.
boikood bolbol 1 dyy
tahalduulza şadaagyi,
ranь xadaa tus boikood
revoliyyciin dooşoo oro-
han uşar baidalda ynger-
henь mynɵɵ eli boloo.
xadaa 1906 ondo 1 dyy-
boikoodlolgo bytesegyi
. (BKP(b)-ein istooriiin
ngii kyyrs, xuudahan 84).
edexi dyyme bolbol ji-
lee Kadeetske baigaa
ppozicioonno ygenyydii-
ze baihan kadeedyyd bol-
arska praviitelьstviin mi-
ske parffeeliiji niuusaar
asaldaxiiji xysehen baina.
azarai asuudaliiji niagtaar
xelselgede oroxodoo
yge duulastai baigaagyi
eenь, caarska praviitelь-
olbol ene dyymiiji taraan
han baina. Dyyme xa-
oldoo 72 yder (1906 onoi
iin 27-hoo ijyyliiin 9 xyr-
ihan baina.
rdoxi dyymede hungal-
ol karaatelьna ekspedii-
ngadahan orşom baidal-
logdohon ba yngergeg-
jym. Ene yjede revoliyy-
şoo orozo jabana geze
edegdee hen. Bolьşevii-
bolbol hungaltada xabaa-
a xojordoxi dyymiiji re-
ciin intereesei tribyynede
xe geze şiidehen bai-

rdoxi dyyme bolbol ne-
hee nileed zyylzee (lee-
gaa hen. Xojordoxi dyy-
i sociaal-demokratiiçeska
da (bolьşeviigyyd ba
ь ş e v i i g y y d xamta)
yyd toologdodog baigaa.
adaa oroidoo 102 yder
onoi fevraaliiin 20-hoo
3-xyrter) baihan baina.
in torzestvoogoi ysloo-
aarь bolbol ylemze yge
tai dyymetei baixiiji xy-
baina. Dyyme xadaa
n taraagdahan baigaa.
dexi sociaal-demokratii-
fraakciin çleengyyd ares-
gdahan ba caarska syy-
ibiirte kaatorzna xydel-
jabuulxaar şiidxegde-
iina. 1907 onoi ijyyniiin
ungaltiin şine zakoon so-
gdoo. Xydelmerişedei ba
adai erxenь yşɵɵ jixeer
olgogdohon jym. Kav-
Dunda Aazi ba busad za-
aarnuud xadaa hungal-
e zakoonoi johoor, „po-
ke xysed bolbosoroogyi“
geze toologdohon baina. Kavkaaz bolbol 25 depytaaduudai orondo, arai geze 10-ji elьgeeze bolxo, gadna, Dunda Aaziin araduud xadaa hungaltiin erxehee sym xahagdaa hen.

III dyymede hungalgiin kampaaniiin yjede, Rossiido buzar xara reaakca bolzo baigaa. Karaatelьna ekspediicenyyd ba polevoi syydyyd bolbol revoliycioonno xydelɵɵnde xabaadagşadiiji xairagamgyi xeheeze baigaa. III Dyymiiji agitaaca ba propagaandiin „legaalьna argabaidal“ bolgon xereglexiin zorilgoor, RSDRP-ein Gurbadugaar konfereence (1907 onoi aavgustiin 3-5) deere hungaltiin kampaanida xabaadalsaxa geze şiidxee hen. Xatuu şanga terrooroi baibaşji, III dyymede hungalgiin kampaaniiiji, manai paarti yrgenɵɵr xereglee hen.

Hungaltiin şine zakoon xadaa Dyymede pomeeşçigyydei ba byrzyaziin tylɵɵlegşeneriiji oloşoruulaa hen. „III dyyme, ɵɵriingɵɵ sostaavaaraa—çernosootenne-kadeetske baihan jym. Niite deeree, dyymiin 442 depytaaduudhaa: baruunai (çernosootencuud)—171, oktiaabriistnuud ba tedeende adali gryyppenyydei çleengyyd—113, kadeedyyd ba tedeende dyte gryyppenyydei çleengyyd—101, trydoviigyyd—13, sociaal-demokraaduud — 18 baigaa“. (BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs, xuudahan 92).

Žize-byrzyaazna demokraaduud—trydoviigyyd bolbol kadeedyyd ba xydelmerişenei demokratiii (bolьşeviigyyd) xojoroi xoorondo gulbaza baigaa hen. „Hulaxan zeze-byrzyaazna demokraaduudta tuhalaxa, tedeeniiji liberaalьnuudai vliijaanihaa multalza abxa, demokratiiin taliijinь gansal baruunaixidai urdahaa bişe, myn kontrrevoliycioonno kadeedyydei urdahaa esergyysyylen niagtadxaxa...“ gehen zorilgiiji Leenin bolbol bolьşeviigyyd—depytaaduudai urda tabihan baina. (Leenin. t. XV, xuudahan 486).

Depytaaduud—bolьşeviigyyd bolbol leeninske daabariiiji dyyrgeze, Dyymiin tribyynehee caarska praviitelьstviin poliitikiiji eliryylxiin, cariizmiin sojuuznig—kadeedyydei bodoto niuuriiji eliryylxiin, tariaaşadiiji proletariaadai talada xanduulxiin tylɵɵ byxii xysejɵɵ gargahan baina. Xara reaakciin edezilnyydte,—Leenin ba bolьşeviigyyd xadaa legaalьna bişe partiiina organizaacanuudiiji bexizyylxe ba xamagaalxiin tylɵɵ temeseze, maassiin dunda revoliycioonno xydelmeriiin legaalьna jamarşji arga şadabariiiji byxii xemzeegeerenь xereglexiin tylɵɵ oroldohon baina. Bolьşeviigyyd xadaa „RSDRP-ein organizaaciiji likvidiirovelxiiji ba tereniiji legaalьnostiiin raamka soo besfoormenne negedeleer helgexiiji—...„hedehen buzar bulai predaatelь Troockitoi, baha menьşeviigyydtei ebseşegyi temesel jabuulhan baina. Gexetei xamta, Dyymehee sociaal-demokratiiçeska depytaaduudiiji gedergenь busaaxiiji erelte xehen ba cariizmtai temeselde legaalьna argabaidaliiji xereglexe asuudalda leeninske poziicahaa arsaxiiji hedehen, tiigeed xydelmerişen angidazizebyrzyaazna vlijaaniiiji oruulxiiji xysegşedte esergyysen, bolьşeviig paarti bolbol ton xatuu soxilto ygedeg baigaa. Baruunhaa likvidaatoruuud ba „zyynhee“ „otzoviistnyyd“—ede likvidaatornuud—xadaa proletariaadai paartiiiji butasoxixii hedeze, ɵɵhediingɵɵ predaatelьska poliitikoor stoliipinska reaakciin şuhata reziimiiji bexizyylelgede tuhalhan baina. Baruunai ba „zyynei“ likvidaatornuudiiji eliryylze, tedeniiji paartiiin zergehee yldeze, proletariaadai revoliyyciin xeregte, xydelmerişen angiiin xeregte bolьşeviigyyd xadaa ugaa jixe aşag tuha asarahan baina. Saaşanxi sobiitinuudai xaruulhanь xadaa likvidaatornuud ba otzoviistnuud xoorondoo xolbootoi baigaa. Bolьşeviizmiin byxii daisad bolbol udalgyi Avgustoovska antipartiiina bloogto negedee hen, terenei organizaatoranь buzar predaatelь iydyşka, Troockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzoviistnuudiiji esergyysehen temeselde, Avgustoovska bloogiiji esergyysehen temeselde bolьşeviigyyd ilaza, legaalьna bişe proletaarska paartiiiji amzaltataigaar xamagaalan abhan baina“. (BKP-(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs, xuudahan 139). Gexetei xamta, tedener xadaa legaalьna byxii argabaidaliiji xeregledeg hen, tusxailxada, şine revoliycioonno debzeltede şine xysenyydiiji sugluulxiin tylɵɵ, Dyymiin tribyyniiji xeregledeg baigaa.

Caarska zakoonoi johoor tabigdahan bolzor soo,—1912 onoi ijyyniiin 9 xyrter, III dyyme baigaa hen, uşaranь, tere xadaa ɵɵriingɵɵ samoderzaaviin ynen slyzaanka baihanaa xaruulhan baina. Revoliycioneernyydiiji zerlig xatuugaar xaşahan, xiudahan ba samoderzaaviin tulguuriiiji dereevnide kulaaguudhaa baiguulhan, Caarska miniister Stoliipiniiji, III dyymiin olonxidiinь byxiixemzeegeer demzehen baina. Dyyme xadaa pomeeşçigyydei naloogiiji baga bolgozo ba aradzondo koosvenno naloogiiji jixe bolgoo hen. Caarska reaakciin ba kontrrevoliycioonno byrzyaziin yge duulastai zebseg baihan III dyymiin reaakcioonno niuuriiji, baha udaadaxi xara sootenno IV dyymiiji, Leeninei aşaar, bolьşeviigyydei aşaar maassanuudta xaruulagdahan baina.

Bolьşeviigyyd xadaa gyrenei IV dyymede hungaltiin kampaaniiiji iimenyyd loozungnuud doro yngergehen baina: demokratiiçeska respyyblikiin tylɵɵ temesel, 8 çaasai xydelmeriiin yder, pomeeşçigyydei byxii gazariiji konfiskovaalalga.

Orondoxi politiiçeske orşombaidalanь tiixede ondoo bolhon baigaa. Xydelmerişenei xydelɵɵnei unalta xadaa şine debzelteer helgegdee hen. 1912 onoi apreelьde Leenske priiskiin xydelmerişediiji zerligeer buudalgada xariuu bolgon, byxii oron dotor staaçkiin dolginuud suuriaatan delgeree hen. Caarska praviitelьstvo xadaa, xydelmerişenei xydelɵɵnei debzeltiiji xaraza, revoliycioonno xydelɵɵnde esergyy repreessiiji şangadxaa hen. Hungaltiin urda teexi suglaaji xydelmerişedei yngergexenь xorigdohon ba, enenь xadaa legaalьna bişeer xegdedeg hen. „Lyyç“ gazeedtei, menьşeviigyyd—likvidaatornuudai ceentrei baihanda polozeeni xyndereze, kandidaaduudiiji elieer tomilzo bolxogyi baigaa. Xydelmerişen angiiin predaatelьnuudtai temeselde bolьşeviigyyd bolbol jixe xyse gargaxa uşartai bolhon baina.

Caarska praviitelьstvo bolbol Peterbyyrgiin xeden olon zavooduud deere xydelmerişenei ton bagaxan (kyyce) hungaltiin erxiiji bydyyligeer ebdexiiji hedehen jym, dyymede hungalgiin talaar praviitelьstvodo xereggyi, xydelmerişedhɵɵ tylɵɵlegşenerei hungaltii boliuulxiiji poliicide duradxaa hen. Gansaxan le nyx. Staalinai duradxalaar organizovaalagdahan, 100 miangan-haa deeşe xydelmerişedei xabaadalgataigaar yngerehen, nege yderei staaçka—proteestiin rezylьtaadta, xydelmerişed bolbol duratai xynyydee hungaxa argiiji oloo hen.

Nyxer Staalin bolbol hungaltiiji sexe xytelberilhen baina. Tedeegeer, tusxailxada, „Peterbyyrgske xydelmerişenei, ɵɵhediingɵɵ xydelmerişen depytaadta ygehen Nakaaz“ bişegdehen ba aixabtar jixe mobilizovaalalgiin ba agitacioonno rooliiiji xaruulhan baina. 1912 onoi apreelьhee, nyxer Staalinai sexe xytelberi doro exilze, „Praavda“ gazeed xeblegdee hen, hungaltiiji bolьşeviig johoor xytelberilxe ceentriinь bolhon baina. „Praavdada“ xeblegdedeg, Leeninei ba Staalinai statьjaanuud xadaa delgerhen hungaltiin kampaanida xytelberilexii zaabari ygedeg hen. Bolьşeviigyydei partiiina organizaacanuudaar ba „Praavdaar“ xegdehen jixe xydelmeriiin rezylьtaadta, hungaltada xydelmerişenei kyyri de bolьşeviigyyd ilahan baina. Xydelmerişedei kyyriiin jyhen depytaaduudhaa zurgaanliinь bolьşeviig paartiiin çleengyyd hen. „Bolьşeviig depytaaduud bolbol tomo tomo promiişlenne ceentrnyydhee hungagdaza garhan baina, tedendenь xydelmerişen angiiin 4/5-haa baga bişenь toologdozo baigaa. Gebeç, zarim likvidaatornuudanь xydelmerişedhɵɵ, tailbarilan xelexede, xydelmerişedei kyyrieer hungagdaagyi baigaa. Iime deerehee dyymede 6 bolьşeviigyydei baixada, 7 likvidaatornuud baihan baina“ (BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs, xuudahan 149).

Manai paartiiin çleengyydei xoinohoo ton şanga xatuugaar myrdeze baigaaşji haanь, goorodoi kyyriiin hungagşadhaa, menьşeviigyyd xadaa byxiidɵɵ 214 miangan hungagşadiiji olohon baina, xarin bolьşeviigyydte 1.008 miangan hungagşad—Rossiiin xydelmerişenei jixenxinь baigaa.

Anxa tyryyn 13 depytaadtaigaar jediine sociaal-demokratiiçeska fraakca dyymede bii bolhon jym. Zygɵɵr, tyryyşiin ydernyydhee exilen, xara sootenne „zakonodaatelьstvenne“ dyymetei xamta xabaadaxiiji oroldohon menьşeviigyydte—likvidaatornuudta esergyy bolьşeviigyydei ebsereşegyi temesel exilee hen.

Likvidaatornuudtai erid şanga temeselei hyyleer, depytaaduud—bolьşeviigyyd bolbol 1913 ondo negedemel sociaal-demokratiiçeska fraakcahaa garza, bejee daanxai bolьşeviig fraakciiji togtoohon baina. Ene alxam xadaa xydelmerişedɵɵr ton xaluunaar haişaagdaza, „Praavda“ gazeedte ɵɵhediingɵɵ ton olon tooto rezoliyyciiji elьgehen jym.

„Dyymske sociaal-demokratiiçeska fraakca ba „Praavda“ gazeed bolbol niiterossiisko masştaabai gol tulguuri legaalьna pyynktnyyd baiza, tedeniiji damzuulan bolьşeviig paarti bolbol ɵɵriingɵɵ revoliycioonno xydelmeriiiji maassanuud dotor jabuulhan baina“. (BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs, xuudahan 148).

„Bolьşeviig depytaaduud xadaa dyymede revoliycioonno ygenyy diiji xeleze, tedeen dotoroo samoderzaavna stroiji eliryylen soxizo vestypaaldag xydelmerişeniiji xeheen xiudaza baihan tuxai, kapitaliistnuudai zyghɵɵ xydelmerişedte xynbişiin şiryyn eksploataacalga xeze baihan tuxai praviitelьstvodo asuudalnuudiiji xedeg baigaa.

Bolьşeviig depytaaduud xadaa dyymede baha agraarna asuudal tuşaa xeledeg baigaa, ɵɵhediingɵɵ ygenyyd dotor krepostniig—pomeeşçigyydte eser gyysen temesexe temeselde tariaaşadiiji uriaaldag, pomeeşçigei gazarnuudiiji konfiskaacalxiiji ba gazariiji tariaaşadta ygexiiji esergyysen baihan kadeedske paartiiiji eliryylen butasoxidog belei.

Bolьşeviigyyd bolbol 8 çaasai xydelmeriiin yder tuxai zakoonoprojeektiiji Gyrenei dyymede oruulhan baigaa, terenь zygtɵɵ xarasootenne dyymede abtaagyi hen, gebeş jixexen agitacioonno roolь dyyrgee hen.

Dyymedexi bolьşeviig fraakca bolbol paartiiin CK-tai, Leenintei niagta xolbootoi baidag ba Leeninhee zaabarinuudiiji abdag baihan jym. Peterbyyrgde baixa sagtaa nyx. Staalin bolbol eneeniiji sexe xytelberilhen baina“. (BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs, xuud. 149-150).

Fraakciin çleen byxen, ɵɵhediingɵɵ gybeerniiin partorganizaacatai sag yrgelziin barisaaji tahaldalgyi—bişegeer ba dyymske kaniikylei yjede niutag udta garalgaar jabuulza baigaa hen. Legaalьna bişe partiiina suglaanuud deere dyymiin xydelmeri tuxai otçoodtoigoor depytaaduud vestypaaldag baigaa. Vostavaalagşadta, represshiirevelegdegşedte tuhalxiin lula ba „Praavda“ gazeedei xeregselnyydte, fraakcii damzuulan tatari orodog hen, edeentei depytaaduud — bolьşeviigyyd niagta barisaatai baihan jym.

1914 onoi zun dainiiji sonosxohonoi hyylde, pytiilovsko xydelmerişediiji buudahanai ba Peterbyyrgde poliicatai barrikaadna baildaanai hyylde, manai paartida esergyy repreessi xadaa ugaa jixeer şangadahan baina.

IV-dexi dyymiin bolьşeviig fraakca xadaa dainai tuxai asuudalda anxanhaa erid internacioonalistiiçeke poziiciiji zybɵɵr ezelze ba dainai krediidte esergyy golosovaalhan baigaa.

1914 onoi sentiaabrьda fraakciin çleenyydhee negeniinь (ene stroogiiji bişegşe) xiliin saana oşood jirexedee, Vladiimir Ilьiçiin medeeze teeziciiji asaraza, enenь xadaa dainai tuxai asuudalaar fraakciin poziiciin yndehen bolzo ygɵɵ hen. Niutaguudta garaza, dainai tuxai asuudalaar doklaad xexedee, fraakciin çleengyyd bolbol Leeninei teezesei yndehɵɵr vestypaaldag hen. Nojaabriiin exieeer, fraakca xadaa xeden tomo promiişlenno pyynktnyydei tylɵɵlegşenerei soveşçaaniiji Viiborgske şosseide maassiiji organizovaalza, deere nerelegdehen teezesiiji zyblen xelsehen baina. Soveşçaani bolbol poliicoor dobtologdohon jym. Soveşçaanida xabaadagşadanь bygede negzegdehen ba depytaaduudhaa bişeniinь, bygede arestovaalagdahan baina. Gebeşji, hynindɵɵ bolьşeviigyyd—depytaaduud baha arestovaalgdaa hen.

Bolьşeviig fraakciiji arestovaalalga xadaa gyrenei dyymiin zybşɵɵlgyigɵɵr depytaaduudai negeniinşji arestovaalagdaxa, negzegdexe, xariuusalgada xabaaduulagdaxa johogyi gehen, Gyrenei dyyme tuxai polozeeniiiji sexe ebdehen baina. Zygɵɵr, Caarska dyymede, ene ebdelgiin tuxai abiaa şimeegyi yngergɵɵ hen.

Syyd xadaa byxii depytaaduudei—bolьşeviigyydei erxiijinь xahaxaar ba sag yrgelziin ssiilkede, Vostooçno Sibiirte jabuulxa geze şiidxehen jym. Caarska praviitelьstvo bolbol dyymiin bolьşeviig depytaaduudiiji „gyrenei izmeene xehende“ zemelhen baina.

„Syyd deere, manai paartiiin tula tuilai jixe jyyme xeze baihan dyymske bolьşeviig depytaaduudai jabuulgiin kartiina elireze garhan baina. Bolьşeviigyyd—depytaaduud bolbol caarska syydei urda bejee erelxegeer bariza, tere syydiiji cariizmiin deermedelgiin poliitikiiji eliryylxiin tribyyne bolgohon baina.

Ene xeregeer zemede xabaaduulagdahan Kaamenev bolbol ondoogoor bejee barihan baigaa. Ɵɵriingɵɵ aimxai deerehee, tere xadaa tyryyşiin ajuulai yzegdexedenь bolьşeviig paartiiin poliitikohoo zaisan xaxasahan baina. Syyd deere Kaamenev xadaa dain tuxai asuudalda bolьşeviigyydtei zybşɵɵrelsedeggyi bainab geze medyyleed, eneenee barimta bolgon, menьşeviig Iordaanski gegşiiji gerşeer duudaxiiji guihan baigaa“ (BKP(b)-ein istooriiin xuriaangii kyyrs. Xuudahan 164).

Dyymedexi bolьşeviig fraakciin xydelmeri bolbol revoliycioonno agitaaciin tylɵɵ dyymske tribyyniiji xereglexe baihaniinь xadaa bolьşeviig paartiiin legaalьna bişe xydelmeriiiji legaalьna xydelmeritei negedyylhen leeninske obrazeec baigaa. Dyymske tribyyniiji yrgenɵɵr xereglelge ba bolьşeviig „Praavdiin“ gaixamşagta xydelmeri xadaa şine yjiin revoliycioonno xydelmerişen—pravdiistnuudiiji xymyyzyylelgede paartida tuhalaa hen, edenь xadaa tyryyşiin imperialiis dainai xynde xyşei zilnyydte internacionaliizmiin ba proletariaadai revoliyyciin ynen tug doro ylehen ba 1917 onoi Oktiaabrьska revoliyyciin ydernyydte bolьşeviig paartiiin jadroonь baihan jym.

F. SAMOILOV.

Нэгэн территориальна парторганизаци тухай

Кудариин сомон болбол Кяхтын аймагай центрhээ холо, нэгэн ехэхэн ба захын сомон болоно. Энэ сомондо 5 колхозууд, хvсэд бэшэ дунда hургуули, амбулатори ба малай эмнэлгын газар бии. Гадна, энэ сомондо территориальна эхин партийна организаци (парторгонь нvх. Ламажапова) байна. Энэ организаци хадаа ВКП(б)-эйн 7 членгvvдтэй, 15 кандидадуудтай.

Тэрээнhээ гадна, энэ парторганизацида Алтай, Чергол, Тамир, М.-Кудариин сельсоведvvдhээ партида абтадаг байна. Алтайда—ВКП(б)-эйн членгvvд 2 хvн, кандидадууд 3 хvн, Черголдо—партиин членгvvд 3, кандидадууд 2 хvн. Тамирта—партиин членгvvд 2, кандидадууд 3 хvн, Бага-Кударида—партиин кандидадууд 2 байна.

Энэ территориальна эхин партийна организаци хадаа партийна ургалта, агитационно массова хvдэлмэриин тушаа юумэ хэбэшье hаань, энэ организациин практическа хvдэлмэридэнь дутуу дунданууд ехэ олон байна.

Эгээн тvрvvн партида абалга ба партида абтаhан шэнэ кандидадуудай дунда хvдэлмэри угаа мууса табигданхай. Партида хvнvvдые абхадаа серьезно бэшээр хандаhан фактнууд бии. Жэшээлхэдэ, Стариков Найданов ба Бухальцев гэгшэд тус организацаар ВКП(б) эйн членэй кандидадта абтаhан аад, ВКП(б)-эйн айкомоор абтагдаагvй байна. Юуб гэхэдэ, партида хvнvvдые абхадаа партийна хэрэгынь хайхарамжагvйгөөр оформилhон ба партида орогшодые hайса шалгажа vзэнгvйгөөр абшаhан байна.

Гадна, рекомендаци vгэгшэдэнь хадаа рекомендацидаа хайшахэрэгээр хандажа, партийна уставые хазагайруулhан фактнууд байха юм. ВКП(б)-эйн айкомой инструктор нvхэр Осипов хадаа нvх. Найдановта рекомендаци vгэхэдөө, нvх. Найдановые 1939 онhоо мэдэхэб гэжэ vгэhэн байха юм. Тэрэшэлэн, нvх. Цыбикжапов (тус сомоной участкова судья) болбол нvх. Бухальцевые 1939 онhоо мэдэхэб гэжэ, рекомендаци vгэhэн байна.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, рекомендаци vгэгшэд хадаа өөhэдынгөө рекомендацида харюусалгагvй, хайшахэрэгээр хандахадань, парторг нvх. Ламажапова мvн лэ шалгажа vзэнгvй, тон харюусалгагvйгөөр хандаhан дээрэhээнь болоно.

Коммунистнуудынь ВКП(б)-эйн историие самостоятельнаар vзэхэ гэжэ хvсэhэн болобошье, олонхинь vзэдэггvй байна. ВКП(б)-эйн айкомhоо нvх. Шагланов болбол консультаци хэжэ байха хvн аад, хэдэн дахин таhалдуулаа. Колхоз бvридэнь комсомольско организацинууд бии. Хамтадаа зуу гаран комсомольцууд болохо юм. Зvгөөр, хvдэлмэринь hайнаар табигдаагvй, партийна организацинь мууса туhална.

Эсэстээ, колхоз дээгvvрэнь агитационно-массова хvдэлмэринь тон хангалтагvйгөөр табигдаhан байна. Энэ территориальна партийна организацида hайнаар хvдэлмэрилэхэ бvхы услови бии, зvгөөр хvдлмэреө зvбөөр табихые эрэнэ.

ВКП(б)-эйн айкнмойнь секретарьнууд нvхэд Леликов ба Шевченко гэгшэдэй тус организациин хvдэлиэритэй гvнзэгыгөөр hонирхожо, практическа хvдэлмэридэнь байгаа дутуунуудынь ябууд дундань заhажа, саашанхи хvдэлмэридэнь конкретнэ тvhаламжа vзvvлхэ тvрvvшын уялгань болоно.

Ю. Цыренов.

Лекци болобо

Мухар-Шибирь, (телефоноор абтаба). Һаяхан, партиин айкоомой дэргэдэхи парткабинедтэ, ВКП(б)-эйн героическа историие vзэжэ байгшадта туhалаха, „Диалектическа материализм ба марксистска-ленинскэ партиин мировоззрени“ гэжэ темээр партиин Обкомой лекторскэ группын лектор Шулукшин лекци хэбэ.

Тус лекцидэ аймагай центр дээрэхи служащинар ба интеллигенци—хамтадаа 70 гаран хvнvvд суглараба. Лекцидэ хабаадагшад лекциие ехэ hонирхоhон ба гуша гаран асуудалнуудые асуужа, эдэ асуудалнуудтаа лекторhээ тон тодорхой харюунуудые абаhан байна.

YNDER DEEDE AKTIIVNOSTЬ

Urihalamƶa gargalga tuxai pravitelьstviin dekreediiji abhanai hyylde, Kabaanskiin aimagai aƶalşad bolbol eneende jixe aktiivnaar ba ebteigeer bişyylƶe oroo.

Xelxiee xolboonoi raioonno tahagai xydelmerilegşed bolbol urihalamƶa gargalga tuxai SSSR-ei SNK-gei togtooliiji xyndelen haişaaxa zuuraa, tere geheer 7135 tyxerigei syymmede urihalamƶa zaxibad. Ene kollektiivai xydelmerilegşe nyxer Nimaajeva bolbol hara byride abadag zaarabotna xyleheneigөө 150 proceentoor bişyylbe. Tiyşkoov bolbol 700 tyxerigei, Riazaancev—500 tyxerigei urihalamƶiiji zaxiba.

NKVD-ein raioonno tahagai sotruudniguud bolbol bultadaa, 7710 tyxerigei urihalamƶada bişyylee.

Iimeer le, Kabaanskiin aimagai xydelmerişed ba slyyƶaşçiner, kolxoozniguud bolbol urihalamƶa gargalga tuxai pravitelьstviin dekreediiji xaluunaar ugtaƶa, aktiivnaar bişyylƶe baina.

G. S.

ZURAG DEERE: BSXAV deere „sibiirь" pavilioonoi fasaadai dergede tabigdahan „Kombainioor geƶe skylьptyyra

(TASS-iiu fotoxrooniko).

Богонихон болзорто дvvргэхэ.

Кабанскын районд убэһэ хуряалгын хvдэлмэринvvд мvнөө тvлэб дундаа ябуулагдажа байна. Июлиин 30-най мэдээгээр, vбэһэ сабшалгын план 50 проц. дvvргэгдэжэ, валово сборойнь план 27,58 проц. ба силосовалгынь план 47,5 проц. дvvргэгдэһэн байна.

Июлиин 31-дэ vбэһэ хуряалгын хvдэлмэринvvдые саг соонь уряажа дvvргэхын тvлөө дэлгэрvvлэгдэһэн, соцсоревнованиин аймачна жюри болбол аймагай колхозууд ба сомсоведvvдтэ vбэһэ хуряалгын ба силосовалгын хvдэлмэринvvдэй ябасые хаража vзөөд, тэдэнэрэй хангалтагvйгөөр ябуулагдажа байһые тэмдэглэбэ.

Сухинска сельсоведэй (тvрvvлэгшэнь Куржумов) колхозууд болбол vбэһэ хуряалгын хvдэлмэринvvдые позорноор удааруулжа байна. Энэ сельсовед хадаа хуряалгынгаа планиие 13,2 проц. дvvргэбэ. Мvн, Хандалинска сельсоведэй колхозууд болбол vбэһэ хуряалгые һулаар, организованно бэшээр ябуулна. Тус сельсовет болбол vбэһэ хуряалгынгаа планиие-34 проц., силосовалгаа—7,4 проц. дvvргэбэ. Эдэ сельсоведvvдэй колхозуудта ажалай дисциплина тон һулаар табигдаһан ба ажалань бригаданууд ба звенонууд дээрэ буруугаар организовалагдаһан байна. Vбэһэ хуряалга дээрэ хvдэлмэрилжэ байһан колхознигуудань хадаа vдэрэйгөө нормые дvvргэнэгvй. Островууддахи колхозуудтань агитационно-массова хvдэлмэринvvд оройдоошье ябуулагданагvй.

Тиибэшье, Брянска сельсоведэй (тvрvvлэгшэнь Дмитриев) колхозууд болбол бэшэ бэшэ сельсоведvvдэй колхозуудай жэшээгээр, vбэһэ хуряалгые һайнаар ябуулжа байна. Хурялгынгаа планиие 72,8 проц., силосованиин—67,5 проц. дvvргэбэ.

Твороговска сельсоведэй (тvрvvлэгшэнь Алетеров) колхозууд vбэһэ сабшалгын планиие 63,8 проц. дvvргэһэн байна.

Иимэ дээрэһээ, аймагай зарим колхозууд болбол өөртөө байһан условинуудые хvсэдөөр хэрэглэжэ шадаагvй, ажалаа зvбөөр организовалаагvй дээрэһээ, хуряалгые удааруулжа байна гэжэ жюри тэмдэглэбэ. Иимэ байдалһаа, энээнһээ урда ВКП(б)-эйн АК ба аймгvйсэд комой дамжуулгын улаан тугые барижа ябаһан Красноярска сельсоведэй колхозууд хурялгынгаа талаар ехэ хожомдобо.

Тиимэһээ, энэ сельсоведһээ дамжуулгынь Улаан тугые абажа, тvрvv ябаһан Брянска сельсоведтэ барюулба. Зvгөөр, туг vгэхэдөө силосовалгын хvдэлмэриие дары һайжаруулхы шухала болгон зааба.

Дамжуулгын Улаан туг абалгын нэгэдэхи кандидадта Твороговско с/соведые тоолобо.

Аймачна жюри болбол социалистическэ соревнованиин vндэһэ һуури дээрэ, vбэһэ хуряалгын хvдэлмэринvvдые богонихон 5 болзорто дvvргэхые аймагай бvхы колхозуудые уряалба.

Ген. Бажанов

ZURAG DEERE: polidtryygiiji orologşo tankiist nyx. Stryynkov (Mosk. vojeenne okrug) teexnikiiji „otliiçno" şudalhan ba çaastь sooxi erxim politxydelmerilegşedei negen baina.

(TASS-iin fotoxrooniko)

XUURMAG KOLXOO NIGUUDTA XEMƵE ABAXA

Petropaavlovka. (Ma speckoorrhoo). Derestein monoi, „Socialiizm" kolxoo kolxooznig Iişe Ƶigmiitov şe byxii byleereө kolxoo aƶalda jabadaggyi, tiigeed y sexe kolxoozniguudai xyz deere aƶahuudag, johotoi xu mag kolxooznig myn.

Ƶigmiitov өөrөөş, exene ba terenei dyy basagani 1939 ondo xydelmerileeg Ƶigmiitov bolbol mynөө si daraxa aƶalda tomilogdohon tendeeşji xydelmerilnegyi, rin ynen sexe kolxooznigu ba kolxoozoi pravleeniiin a resta xudal ygenyydiiji tara tedenei avtoriteediiji unaga geƶe ali bolxoor hededeg na.

SSSR-ei Sovnarkoomoi BKP(b)-ein CK-gei togto johoor, xuurmag kolxooz Ƶigmiitovte xemƶee abax şuxala.

C. Altaisk

Культурна худэлмэриие ажахын хvдэлмэриһөө таһалдуулжа болхогvй.

Ажалшадай дунда агитационно-массова хvдэлмэриие vргэн далайсатайгаар ябуулга хадаа угаа шухала хэрэг мvн.

Энэ хvдэлмэриие, изба-читальниин зонхилогшонор, партийна, комсомольско ба советскэ организацинууд болбол жэшээтэ һайнаар табиха ба ударидаха уялгатай байна.

Гэбэшье, зарим колхозуудта ба сомонуудта, убэһэ ба таряанай хуряалга г. м. ажахын кампанинуудай vедэ культурно-массова хvдэлмэри бvри мартагдадаг байна. Зарим сельсоведэй ба колхозой тvрvvлэгшэнэр хадаа vбэһэ ба таряа хуряалгын vедэ культурно-массова хvдэлмэри ябуулха свлөөгvй гэжэ хэлэдэгшье ушарнууд байха юм. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай, Vдын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (тvрvvлэгше нух. С.Цыренов) болбол колхознигуудаа грамотно болгохо талаар ба массын дунда агитационно-массова хvдэлмэриие vргэнөөр ябуулха хэрэгтэ серьезно бэшээр хандана.

Тус колхоздо мvнөө хуртэр 56 хvнvvдэй бэшэг мэдэхэ болоодуй байбашье, эдэниие һургаха худэлмэри айхабтар муугаар ябуулагдана. Колхозой тvрvvлэгшэ нvхэр Цыренов хадаа сомоной избач нvх. Дармаева гэгшые өөрынгөө колхоздо наһатанай һургуулиин багша бологоһон байна.

Мvн нvх. Дармаева хадаа тус колхозойнь клубай зонхилогшо байха юм.

Гадна, эндэ-һаяхан нvхэр Дармаевае колхозой кладовщик болгоһон байна.

Энэ ябадал хадаа юу харуулнаб гэхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тvрvvлэгшэ нvхэр Цыреновай культурна хvдэлмэридэ анхаралаа табяагvй байһые гэршэлнэ.

Хэнээшье мэдэһээр, нэгэ хун хайшан гэжэ иимэ олон хvдэлмэринvvдые регулярно, һайнаар ябуулжа шадаха гээшэб. Мvнөө нvхэр Дармаева хадаа гансал кладовойнгоо хvдэлмэри ябуулжа байна. Изба-читальниин ба ликбезэй, клубай г. м. vдэр бvриин шухала хvдэлмэринvvд самотека табигдаһан байна.

Б. Жабин.

Студентнvvд-заочнигууд

Улан-Удын пединститудай дэргэдэхи заочно секторто 128 студентнvvд-заочнигууд һурана. Мvнөө эдэнэр хадаа зунайгаа амаралтын vедэ хvдөө районуудһаа ерэжэ, 1939 оной зунай сессиин һуралсалайнгаа планиие амжалтатайгаар дvvргээ. Жэшээнь, студентнvvд-заочнигууд Андреев, Мяханова, Кумова ба бэшэд экзаменуудаа гансал отлично ба һайн сэгнэлтэтэйгээр vгэһэн байна.

Энэ Улан-Удын пединституудай дэргэдэхи заочно секторто гурбан факультет бии, Энээнэй студентнvvд жэлһээ жэл бvри олошоржо байна.

Р. Бадмаев.

Хасанай геройнуудай памятнигай проектдэ конкурсэ

Владивосток. Приморсой хизарай талаар РСФСР-эй Верховно Соведэй оргкомитедэй тогтоомжоор Хасанай геройннуудай памятнигай проектдэ бvхэсоюзна конкурсэ соносхогдоно. Памятник болбол Хасанска районой, Краскино селодо, 600×700 метрэй хэмжvvртэй площадьта байгуулагдаха байна. Конкурсын условеор памятник хадаа Улаан Армиин эхэ ороңдоо, партидаа, правительстводаа, агууехэ Сталиндаа преданностиие харуулха, „Партиин тvлөө, Сталинай тvлөө—урагша" гэһэн хасановцуудай боевой лозунгые бэелvvлхэ байна.

Конкурсые энэ оной сентябриин 15-да дvvргэхэ.

Памятнигые байгуулгада 250 мянган тvхэриг ассигновалагдаа. Эрхим һайн проектын тvлөө 7 преми байгуулагдаа Һэгэдэхи преми—7000 тvхэриг.

(„Правда")

„БССР-эй Промышленность" гэжэ выставка

Минск. Белорусскэ гvрэнэй униберситедэй гэртэ Белорусскэ ССР-эй промышленностиин изделиин ехэ выставкын оборудовани дvvрэжэ байна. Эндэ БССР-эй фабриканууд ба заводуудай элдэб продукцинууд—патифоной зvvнһээ эхилээд сложно станогууд хvртэр табигдаха байна. Мvн промыслово кооперациин системын артельнvvдэй художественно хvдэлмэринууд табигдаха.

Тус выставка болбол Белорусскэ ССР-эй Верховно Соведэй Хоёрдохи Сессиин хvндэлэлдэ организовалагдаа.

(„Извести")

Серьезно вывод хэрэгтэй

Улан-Удын, Пригородно районой, „Улан-Эрхирэг" колхоз (тvрvvлэгшынь орологшо Раднаев) болбол энэ жэлдэ 600 гектар газарай ургасые—vбэһые хуряажа, социалистическэ малажалдаа тэжээлэй бэхи база байгуулха плантай байгаа. Энэ колхозой хvтэлбэрилхы хvдэлмэрилэгшэдэнь энэ угаа ехэ политическэ удхашанартай сезонно хvдэлмэриие—vбэһэнэй хуряалгые серьезноор, сэхынь хэлэбэл, большевик ёһоор, парти ба правительствын тогтооһон болзор соо дvvргэхын тvлөө тэмэсэлые хангалтагvйгөөр ябуулжа байна. Жэшээлхэдэ, vбэһэнэйгөө хурялагада хожомдожо—июлиин 18-нэй vдэр ороо. Тиигэхэ зуураа, 4 бригада организовалажа, хамта 80 хvнvvдые ябуулха байһан аад, арай гэжэ 50-60 хvнvvдые гаргаһан болобошье, энэ дутуугаа мvнөө vдэр хvртэр ликвидировалаагvй байна.

Гадна, мvнөө хуряалгада ябажа байгаа сенокосилканууцайнь vйлэдбэриин нормо тон бага (3,5 га), нормоёо олонхи машинистнуудань дvvргэнэгvй. Мvн, эдэ бригадануудтань, илангаяа гар хажууршадай дунда vйлэдбэриин һайн показатель харуулдаг, vдэр бvхэнэйгөө нормые дvvргэдэг, ажалай дээдэ шанарай тvлөө тэмэсэдэг колхознигууд vсөөн бэшэ (Доржо Дугаржапов, Цырендулма Норбоева, Найданай Бардам ба бусад) бии. Гэбэшье, тэдэнэй хvдэлмэриин эрхим опыт ба методынь бvгэдын достоянида популизировалаагvй, тодорхойлон хэлэбэл, социалистическэ соревнованяар олгогдоһон эрхим методые дээдэ хэмжээдэ гаргаагvй, харин формальнаар социалистическэ договор звенонуудай дунда баталһан болобошье, тэрээнээ журамшалан шалгаагvй байна.

Тэрээнһээ гадна, ажалай дисциплина юрэнхы дээрээ һула. Зарим колхознигуудань, илангаяа Зоригто Норбоев, Санжа Дугаржапов, Цыдэбдоржо Цыденов ба Гашинов Базаргша г. м. „vбэшэнэй шалтагаантайбди"—гэжэ, Улан-Удэ городоор, мvн колхозойгоошье центр дээгvvр зайжа, архидажа ябадаг байһан тухайнь фактнууд гэршэлэжэ vгэнэ. Иимэдэ, тус колхозой правлени хадаа vбэһэ хуряалгые хойшо татахаа һэдэдэг лодырьнууд, рвачнуудта эрид шанга хэмжээ саг соонь абаагvй, харин „хооһон аман дурадхал" vгөөд лэ дvvргэдэг байна.

Энэ колхозой дэргэдэхи комсомольско организаци болбол vйлэлбэриин авангардна рольдо ябаха, комсомольцууд бэшэ колхознигуудтаа һайн жэшээ харуулха байбашье һаа, энэ талаар бишииханшье жэшээ харуулаагvй, vнэндөө хамагай хойно шэрэгдэжэ ябана. Жэшээлбэл, vбэһэнэй хуряалгын темпые һайжаруулхын ба хурдадхаха тухай нэгэшье суглаа, совещани хээгvй. Энээнэй результадта зарим комсомольцуудань (Агванов Дамби. г. м.) лодырьложо ябадаг байна.

Тус колхоз болбол таряанай ба огородой тарилгын vндэр ургасые туйлаһанай результадта хvдөө ажахын Бvхэсоюзна Выставкэдэ хабаадагшаар баталагдаад, тvрvvлэгшэнь—нvх. Санжеев ба огородые эрхилэгшэ—нvх. Цыдыпов гэгшэд выставкын экспонент болжо, Москва оронхой. Тиигээд, социалистическэ колхозно ажахын организатор—энэ колхозой тvрvvлэгшэ нvх. Санжеевай vгэй байха vедэ, илангаяа vбэһэнэй хуряалгын эхилһэнһээ хойшо мvнөө хvртэр районой хvтэлбэрилхы органуудай хvдэлмэрилэгшэд нэгэшье дахин ябаагvй, туһаламжа хvргөөгvй байдагань гайхалтай.

Тиимэ тула, тус колхозой хvтэлбэрилхы хvдэлмэрилэгшэд, эрэгтэй ба эмэгтэй бvхы колхознигуудань энэ байдалдаа серьезно вывод хэжэ, vбэһэ хуряалгые ойрын vдэрнvvдтэ дvvргэхэ ба таряанайгаа ургасые зэбсэг тvгэс бэлэдхэлтэйгээр, гээлтэгvйгөөр, болзор соонь хуряажа абхань тон шухала байна.

Ц. Батуев.

Ybehe xuriaalgadaxi staxaanovcuud

Biçyyrei aimagai, Ara-Xireetiin somonoi, „Kominteern" kolxoozoi ybehe xuriaalgiin brigaadada xydelmerildeg nyxer Dugaarov Oçor gegşe ybehe sabşalgada ydereigөө noormiiji 160-165 proceent, ybehe somolgiin noormiiji 200-250 proceent xyrter sag yrgelƶe dyyrgeƶe jabadag baina. Tus brigaadiin çleen Balƶimaa Oçiirova bolbol sabşalgiingaa noormiiji 100-125 proceent, ybehe hyrilelgiin xydelmerinyydte noormojoo 200-300 proceent xyrter dyyrgene.

Ede staxaanovcuudai xydelmeriin ynder pokazaatelьnuudiiji byxii kolxoozniguudai dunda yrgenөөr delgeryylelge, tereniiji zybөөr xereglelgehee, ybehe xuriaalgiin xydelmeriiji oiriin bolzorto dyyrgelge duldiidaxa baina.

D. Ƶam.

Республикэ дотор vбэһэ хуряалгы ба силосоваалгын ябаса тухай БМАССР-эй Наркомземэй МЭДЭЭ

(1939 оной августын 1-дэ)

Аймагууд	Дvvргэлтэнь процентээр: Сабшалга	Дvvргэлтэнь процентээр: Силосовалга
1. Бичурэй	80,0	55,9
2. Тарбагатайн	55,0	34,8
3. Кяхтын	53,	28,4
4. Загарайн	49,9	2,6
5. Улан-Удын	49,7	—
6. Кабанскын	44,5	48,2
7. Тунхэнэй	43,0	74,1
8. М.-Шибэрэй	37,3	46,2
9. Хориин	37,0	16,1
10. Зэдын	35,7	88 6
11. Баргажанай	34,0	44,0
12. Яруунын	32,6	36,1
13. Закаминай	25,4	81,1
14. Сэлэнгын	22 5	13,3
15. Баунтын	14,0	—
16. Х.-Байгалай	—	—
Хамта	38,5	43,6

Сэхынь хэлэхэдэ, республикэ дотор vбэһэ хуряалгын ба силосоваалгын талаар хvдэлмэринvvд тон аалин темптэйгээр, хангалтагvйгөөр ябуулагдажа байна. Иимэ байдалые мvнөөдэр манай толилоһон, БМАССР-эй Наркомземэй мэдээ тодо элеэр гэршэлжэ vгэнэ.

Һvvлшын табан хоногой торшо соо республикын колхозууд болбол vбэһэ хуряалгын ба силосовалгын талаар хvдэлмэринvvдтэ тиимэ ехэнvvд хубилалтануудые хээгvй байна. Энэ табан хоног соо планай 9,1 проц. сабшагдаһан ба 13,6 силосовалагдаһан байна. Республикын зарим нэгэн колхозуудай хvтэлбэрилэгшэд болбол эдэ хvдэлмэринvvдтэ той колхознигуудайнгаа хvсые сэдөөр мобилизовалнагvй Ажалаа буруугаар органи вална. Эдэнэр хадаа vбэһэ ряалгын ба силосовалгын лаар хvдэлмэринvvдые опе тивна ба конкретно, ёһо большевик хvтэлбэрёөр тэлбэрилнэгvй. Энээнэйнь зультадта эдэ колхозуу vбэһэ хуряалгын ба сило валгын талаар хvдэлмэрин удааруулагдана, планиинь дv гэгдэнэгvй. Тиимэдэ аймаг гээгдэнэ ба хожомдоно.

Мvнөө, Сэлэнгын, Зака най, Яруунын, Баргажана Зэдын, Хориин ба Мухар-Ш бэрэй аймагуудай колхозуу та vбэһэ хуряалгын хvдэлмэ нvvд урдынхидаал адля организованно бэшээр яб лагдажа байна. Эдэ аймагу хадаа планайгаа хахадынш дvvргээгvй. Гадна, энэ ай гуудта сабшалга ба һvрил гэнvvдэй хоорондохи хvдэлм нvvдтэ тон ехэ разрыв гар Зэдын аймагай колхозууд б бол 22 мянганһаа vлvvтэй г тарые сабшаһан аад, харин т нэйнгээ оройдоо 15 тонн vбэ һvрилбэ. Яруунын аймагай к хозууд болбол 16,5 мян гектар газарые сабшаһан а тэрэнэйнгээ хахадыеншье һv лөөгvй байна.

Республикын Наркомзе мэдээгэй ёһоор хэдэ хэдэн магууд силосовалгые мvн хангалтагvйгөөр ябуулжа на. Улан-Удын, Пригоро районой хvтэлбэрилэгшэд бол силосовалгые мvнөө х тэр эхилээгvй байһандаа яа эшэдэггvй юм. Ажахын тэлбэрилэгшэд болбол vб хуряалгын ба силосовал тvлөө хусэд харюусаха ой.

Organizoovonnostь muutai

Xoriiin aimagai, Doodo-Xudanai somonoi, Eengelьsiin neremƶete kolxooz bolbol ybehe xuriaalgiin xydelmeride kolxoozniguudaa bultiijinь xabaaduulnagyi. Plaanai johoor, ybehenei xydelmeride, tus kolxoozoi 78 xynyyd, 84 morid, 15 kosiilkanuud ba 10 tarmuurnuud garxa johotoi baigaa.

Teed, ijyyliiin 20-nai yderei medeegeer, ybehe xuriaalgada 48 morid, 10 kosiilkanuud ba 8 tarmuurnuud xydelmerilƶe baina.

Ene kolxoozoi pravleeni (tyryylegşenь Batiin, brigadiirnuudanь Balƶanimiin ba Ƶamsaranai) xadaa kolxoozoigoo byxii xysiiji mobilizovaalƶa, xydel rişeneigөө xysiiji zybөөr o nizovaalƶa şadaadyi baina. xetei xamta, tus kolxoozoi xooznigud bolbol yder by gөө noormiiji sag yrgelƶe d gedeggyi baina. Eneene rezylьtaadta, ybehenei vaal sbooriiji arai geƶe 9,4 proc dyyrgebe.

Gadna kolxoozniguudai da agitacioonno—maassova delmerinyyd jabuulagdana

Ene uşarhaa, tus kolxo xytelberilegşed xadaa du nuudaa darii likvidiirove tula erid xemƶeenyydiiji johotoi.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Теле фоны: редактора — 8-44, отв. секретаря 8-28, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

БМАССР-эй НКМП-эй типографи, бурглавлит № 1118